

De Landeigenaar

78

IN VLAANDEREN Driemaandelijks ledenblad van Landelijk Vlaanderen
maart / april / mei 2018

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
WWW.LANDELIJK.VLAANDEREN

- Interview met minister Joke Schauvliege
- Pachtwet

DOSSIER

- 2018 – Europees jaar van het cultureel erfgoed



Landelijk Vlaanderen

Ontdek alles over de veteraanboom.



Schrijf een oude boom niet te snel af.
Met de juiste zorgen bereikt hij een heel
hoge leeftijd en wordt hij een knoert van een
veteraanboom. Ontdek er alles over via:

www.landboom.be/veteraanboom

Contacteer ons via info@landboom.be of bel 0800 255 75.

Inhoud maart / april / mei 2018

- Blz. 05 Woord van de voorzitter
- Blz. 08 Uit de Wetstraat
- Blz. 10 Europees jaar van het cultureel erfgoed
- Blz. 12 Interview met minister Joke Schauvliege
- Blz. 16 Pachtwet
- Blz. 22 Landgoed in de kijker
- Blz. 26 10 Vlaamse private natuureigenaars krijgen Europese erkenning
- Blz. 30 Soort in de kijker
- Blz. 32 Toekomstvisie bos en samenleving
- Blz. 36 De verantwoordelijkheid van de privé-eigenaar van een geklasseerd monument
- Blz. 39 Moedwillig gebruik van vergiftigd lokaas mag niet langer geduld worden
- Blz. 40 Machtsmisbruik of onwetendheid bij de aanvraag van een kapmachtiging?
- Blz. 42 Nieuwsflash



Landelijk Vlaanderen vzw en Particulier Historisch Patrimonium vzw zijn stichtend lid van Aanspreekpunt Privaat Beheer – Erfgoed



Landelijk Vlaanderen vzw en de Koepel der Bosgroepen vzw zijn stichtend lid van Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van Landelijk Vlaanderen vzw
Trierstraat 67 - 1040 Brussel - Tel. 02 217 27 40
info@landelijk.vlaanderen - www.landelijk.vlaanderen

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever:
Jurgen Tack, jurgen.tack@landelijk.vlaanderen
Realisatie en eindredactie: Valérie Vandenabeele
redactie@landelijk.vlaanderen

Vormgeving: Gert Bogaerts

Advertenties: redactie@landelijk.vlaanderen

© Landelijk Vlaanderen vzw

 www.facebook.com/landelijkvlaanderen

 twitter.com/LandelijkVla



Landelijk Vlaanderen

Thuis op het platteland

Raakt u of uw kennis ook niet wijs uit alle geldende regelgevingen?
Wilt u op de hoogte blijven van de laatste nieuwtjes?
Wilt u praktijkervaringen van andere eigenaars leren kennen?

Meer nog:

- Wil u gecontacteerd worden wanneer een nieuw project in uw omgeving van belang is voor uw eigendom?
- Heeft u advies nodig in een dossier?
- Heeft u onze kennis en ervaring nodig bij een probleem of geschil?
- Wil u beroep doen op ons netwerk om een knelpunt aan te kaarten?

Ondersteun dan vandaag nog
Landelijk Vlaanderen en u kunt
rekenen op onze steun!



Landelijk Vlaanderen

Prosper: *“Moet ge nu wat weten?
Ik heb vorige maand wat bomen
gekapt langs mijne vijver en nu
krijg ik daarvoor een boete in de
bus!
Wat moet ik nu doen?”*

Michel: *“Maar Prosper toch, zijt
gij nog geen lid van Landelijk
Vlaanderen? Dan had ge wel
geweten dat ge als eigenaar nog
niet zomaar al moogt doen wat ge
wilt op uwe grond.”*

Natuurdecreet, criteria duurzaam bosbeheer, veldwetboek, codex ruimtelijke ordening, burgerlijk wetboek, pachtwetgeving, jachtdecreet, stedenbouwkundige verordeningen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, natuurinrichtingsprojecten, landinrichtingsprojecten, ruilverkavelingen, onteigeningen, trage wegen, erfgoeddecreet, besluit cultuurgooderen, schenkbelasting, erfenisbelasting, grondtaks, pachtprizen, beheerovereenkomsten, natuurbeheerplannen, stroomgebiedbeheerplannen, soortenbesluit, boscompensatie...

Hoe word ik lid?

- Het 'Zilveren lidmaatschap' bedraagt € 60 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Extra hulp nodig bij u ter plaatse, kies dan voor ons 'Gouden lidmaatschap' voor € 450 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Stort uw lidgeld op IBAN BE37 3350 4426 9028 met de vermelding "lidgeld + uw naam"
- Contacteer ons gerust voor meer informatie op info@landelijk.vlaanderen of 02 217 27 40.

Landelijk Vlaanderen lobbyt op Vlaams niveau voor een betere omgeving voor de private eigenaar en beheerder en strijdt voor een multifunctionele aanpak met een leefbare economische return voor de eigenaar. Wie wil meegenieten van het buitengebied is welkom, maar met respect voor ons levenswerk!

Voor meer info, neem gerust een kijkje op onze website:
www.landelijk.vlaanderen



Voorwoord

Christophe Lenaerts, voorzitter

Woord van de voorzitter

Beste lezers

Op het einde van 2017 en nu begin 2018 hebben we weer enkele 'zware' dossiers te verteren.

Ten eerste zitten we in een patstelling voor wat de pachtwetgeving betreft. Enkele jaren geleden zijn we met Boerenbond een consensus tussen eigenaars en pachters gaan voorstellen aan de minister van Landbouw. Na enkele gesprekken, een hoorzitting op het Vlaams Parlement en bilaterale overlegmomenten tussen de administratie en de middenveldorganisaties is er geen vooruitgang meer. De reden blijkt een verschil van visie tussen de regeringspartijen. Het is van goede aard dat we als vertegenwoordigers van een sector onze politieke contacten gebruiken om dingen gedaan te krijgen. Wat wel verbazingwekkend is met de huidige regering is dat de meerderheidspartijen niet altijd op dezelfde lijn zitten en dus hun eigen regeerakkoord

niet kunnen waarmaken. We vragen met drang aan de Vlaamse regering om snel werk te maken van de vernieuwing van de pachtwet. Er is al een bilateraal akkoord met de Boerenbond. Dit moet niet zo moeilijk zijn verder decretaal te regelen. Indien eigenaars geen rechtszekerheid krijgen en degelijk vergoed worden voor hun gronden, zullen de gronden minder en minder ter beschikking gesteld worden van de landbouw. U zal verder in de Landeigenaar het standpunt kunnen lezen van de andere organisaties en de politieke partijen.

Ten tweede het ganse bosverhaal: boskaart, geen boskaart, compensatie, bosuitbreiding, stormschade en noem maar op. We zien het bos niet meer door de bomen. In december hebben we nog een persbericht uitgestuurd waarin we uitleggen dat de verdenkingen van pers: "dat een eigenaar enkel maar speculeert met zijn bossen om een maximum aan subsidies te krijgen", fout zijn. Wat



we wel stellen is dat, als we de keuze krijgen om meer of minder subsidies te krijgen, we voor meer gaan. U kunt het ganse persbericht lezen op onze website: <http://www.landelijk.vlaanderen/standpunten/rol-private-eigenaars-bosuitbreiding-vlaanderen/>

Onze bossen hebben veel windschade geleden met de laatste storm van 18 januari. Met windsnelheden boven de 100 km gemeten in de provincies Antwerpen en Limburg – de meest beboste provincies in Vlaanderen – hebben een aantal bossen de duimen moeten leggen. Vooral naaldhout heeft het moeten bekopen. We hebben nog geen beeld van de impact op de houtprijs. Ik denk niet dat het een grote impact zal hebben op de toekomst voor verkoop op voet. Wel is er een daling van de houtprijs voor brandhout. In dat kader dringen we aan bij de minister om niet enkel voor schade aan landbouw een verzekering af te sluiten, maar ook voor bosbouw. Men kan niet dagelijks in de pers erop hameren dat er meer bos moet komen, maar hier niet de nodige middelen voor vrijmaken.

In geval van boscompensatie zie ik ook enkele problemen. Zelf maak ik het op dit ogenblik ook mee. Ik wil een stukje grond verkavelen en moet hiervoor





dus compenseren. Een stukje bos met snoeihout, hulst en rododendron moet x3 gecompenseerd worden. Als ik een grond voorstel om te bebossen als compensatie moet het beplant worden met inheemse loofsoorten. De waardevermindering van de grond wordt niet gecompenseerd. De delta tussen wat er moet betaald worden en wat men krijgt om te bebossen is veel te groot om goed te kunnen werken. We denken dat ook hier beter nagedacht moet worden over de werking van deze maatregelen.

In het kader van de bosbeheerplannen zijn er al enkele jaren geen subsidies meer uitbetaald. Probeer zelf geen achterstand in uw onroerende voorheffing te hebben daar de interessen automatisch en onherroepelijk aangerekend worden. Maar als overheid is het wel toegestaan 3-4 jaar achterstand op te bouwen voor

het uitbetalen. Ook de investeringssubsidies die sommige eigenaars hebben voorgeschoten bij herstelwerken of aanleggen van nieuwe natuur blijven uit. We doen een warme en dringende oproep aan de dienst financiën om dit snel te regelen zodat we in 2018 met een propere lei kunnen starten.

In al deze materies kunnen de private eigenaars, groot en klein, een betere en grotere rol opnemen indien ze ook door de andere partijen hierin worden erkend en door de overheid ondersteund. Het kan niet zijn dat telkens weer enkel de lasten gedragen worden door de eigenaars, en de baten naar de andere actoren gaan. Dit zien we nu ook gebeuren in het kader van Natura 2000. De vrijwillige fase waarin de private eigenaars mochten deelnemen blijkt van de kaart te zijn geveegd. Nadat de administratie met de sterkste schouders en de landbouwers

akkoorden zullen hebben gesloten, dan gaan de eigenaars verplicht moeten uitvoeren. Stop, dit is puur communisme! Voor diegene die de laatste 20 jaar in overwintering hebben geleefd, we leven in een vrij land. En het eigendomsrecht is daar een groot onderdeel van.

Ten laatste wil ik de eigenaars en beheerders danken die zich dagelijks inzetten en met hun beheer een grote bijdrage leveren aan de natuur. Ik denk bv. aan de 10 nieuwe Wildlife Estate Labels die zijn uitgereikt. Ik doe een warme oproep aan anderen eigenaars en WBE's om ook deel te nemen. Ook hierover leest u verder nog iets. We hebben in Vlaanderen topnatuur, en dit is grotendeels te danken aan de vele private eigenaars die dit generaties lang al hebben gedaan.

Landelijk Vlaanderen werkt dagelijks aan het verder opvolgen van deze en vele andere dossiers. Uw financiële hulp is daarbij van strategisch belang om onze werking te versterken. Dank aan onze leden die hun lidgeld al betaald hebben. Aarzel zeker niet er iets extra bij te doen. Aan diegenen die nog niet-betaald hebben, wacht niet te lang a.u.b. en dank voor de extra moeite die u gaat doen. En uiteraard mag u ook de nodige reclame maken over onze vereniging bij uw familie en kennissen. Het gaat tenslotte over de wet van de aantallen.

Ik wens u een Zalig Pasen en veel genot met de heropleving van de natuur.

Christophe Lenaerts
Voorzitter Landelijk Vlaanderen



Industriële complexen
KMO-gebouwen
Logistieke ruimtes
Winkelcomplexen
Kantoren
Zwembaden



www.willynaessens.be



OP ZOEK NAAR
EEN KLARE EN BEGRIJPBARE FORMULE
VAN LANDBOUW OP UW GROND?

AGRILAND, UW BESTE PARTNER!

WWW.AGRILAND.BE · E-MAIL: SUPPORT@AGRILAND.BE · TEL.: 010 232 900

The advertisement for CAZIMIR ADVOCATEN is set against a background of a brick wall on the right and a blurred outdoor scene with trees on the left. A white rectangular sign with a black arrow pointing left and the word "cazimir" in lowercase letters is mounted on the brick wall.

CAZIMIR ADVOCATEN

CAZIMIR is ons eigenzinnig en geïntegreerd team van gespecialiseerde advocaten dat families en ondernemers helpt met al hun juridische vragen en zorgen over hun vermogen.

info@cazimir.be - www.cazimir.be

Uit de Wetstraat

Auteur: Jurgen Tack, algemeen directeur Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos



In deze rubriek geven we u driemaandelijks een blik op de stand van zaken van het beleid op vlak van ruimte, natuur, bos, landbouw en onroerend erfgoed. In dit nummer van De Landeigenaar laten we dat evenwel voor een stuk over aan de Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw. Wie kent immers de stand van zaken beter dan de minister zelf. U vindt het uitgebreide interview met de minister verder in dit nummer. Naast de topics die we behandelen in het interview met minister Schauvliege willen we u toch de laatste stand van zaken in een aantal andere dossiers niet onthouden.

Subsidies bos

Binnen de beleidsgroep van het Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos bespreken we reeds enkele maanden de achterstallige betalingen van de subsidies bos. In sommige dossiers zien we nu een achterstand die oploopt tot bijna acht jaar. Vanuit de beleidsgroep werd het secretariaat van het APB-NB gevraagd de druk op te voeren naar het Agentschap voor Natuur en Bos. Met resultaat! Sinds eind vorig jaar gebeuren er opnieuw uitbetalingen. Ook werd er een bijkomend personeelslid aangevraagd binnen ANB om de opgelopen achterstand weg te werken. We moeten evenwel constateren dat er nog heel wat achterstallige dossiers behandeld moeten worden. Het is daarbij niet steeds duidelijk of ANB nog over alle juiste gegevens beschikt. Bevindt u zich in de situatie dat u reeds enkele jaren wacht op uw subsidies aarzel dan niet om het Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos hierover te informeren (info@privaatbeheer.be).

het Vlaams Parlement.

Dit decreet vult de instrumentenkoffer uit het landinrichtingsdecreet van 2014 aan. Het betreft instrumenten die de Vlaamse overheid kan inzetten bij het realiseren van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Het decreet kan later nog verder aangevuld worden met bijkomende instrumenten.

Het decreet harmoniseert een aantal bestaande instrumenten. Het voorontwerp van decreet herleidt de bestaande compenserende vergoedingen tot een eigenaarsvergoeding (voor kapitaalsverlies) en een gebruikersvergoeding (voor inkomstenverlies). De procedurele harmonisatie impliceert voor de planschadevergoeding een belangrijke overschakeling van een gerechtelijke naar een administratieve afhandelingsprocedure. De berekening van de eigenaarsvergoeding wordt in zijn geheel gezet op 100%

Instrumentendecreet

De Vlaamse Regering keurde op 12 januari 2018 het instrumentendecreet principieel goed. Dit voorontwerp van decreet wordt nu door de Vlaamse adviesraden behandeld en gaat nadien naar de Raad van State. Daarna kan de Vlaamse Regering het decreet als ontwerp indienen bij



van het waardeverlies en niet meer op 80%. Zo zal wie planschade lijdt bij bv. de omzetting van bouwgrond naar natuur, 100% vergoed worden i.p.v. 80%.

Gelijktijdig wordt het maximale heffingspercentage voor planbaten opgetrokken van 30% naar 50% boven een eerste schijf aan 25%. Het instrumentendecreet beoogt eveneens de harmonisatie van verschillende sectorale koopplichten die al in de bestaande regelgeving voorwaarden bevatten. Het gaat daarbij over de invulling van twee criteria, met name de ernstige waardevermindering van het onroerend goed en het ernstig in het gedrang komen van de leefbaarheid van de bestaande bedrijfsvoering.

Ook voorziet het decreet in een aantal nieuwe instrumenten

- **Introductie van activiteitencontracten en -convenanten:**
Hiermee wordt een oplossing beoogd voor tijdelijke kleinschalige en zonevreemde economische activiteiten die ruimtelijk aanvaardbaar zijn in bestaande en niet-verkrotte gebouwen in agrarische en parkgebieden. Dit systeem leunt veeleer aan bij een burgerrechtelijke benadering met een convenant tussen de gemeente en de Vlaamse overheid (beleidsovereenkomst) en dan een individueel contract tussen de gemeente en de burger in plaats van de klassieke vergunningverlening. Met dit nieuw instrument wordt ingezet op het reconversievraagstuk van vrijgekomen agrarische gebouwen waar momenteel geen gebruikswaarde

voor landbouw aanwezig is.

- **Verhandelen van ontwikkelingsrechten:**
Daarbij worden beperkingen van ontwikkelingsmogelijkheden vergoed uit meerwaarden van winstgevendende ontwikkelingen elders. Het voorontwerp van decreet biedt de decretale basis voor een regionale toepassing van overdraagbare ontwikkelingsrechten.
- **Billijke schadevergoeding:**
Dit is een schadevergoeding die de overheid zal moeten betalen aan eigenaars wanneer een vergunning om te bouwen of te verkavelen onuitvoerbaar wordt door een overheidsmaatregel. De overheidsmaatregel is van die aard dat ze tot een bouwverbod zal leiden. Daarnaast voorziet het Instrumentendecreet een optimalisatie van bestaande instrumenten.

Maar hierbij worden toch belangrijke nieuwe maatregelen ingevoerd vooral wat betreft vergunningen. Zo kunnen lasten (zelfs financiële bijdragen) opgelegd worden bv. in geval van functiewijzigingen van zonevreemde gebouwen.

Landelijk Vlaanderen heeft een aantal belangrijke opmerkingen bij dit ontwerp omdat sommige voorwaarden de effecten van de instrumenten uithollen (bv. verplichte verkoop van de gronden binnen een periode van vijf jaar om de eigenaarsvergoeding te bekomen).

Verdere informatie over het instrumentendecreet vindt u op <https://www.ruimtelijkeordening.be/instrumentendecreet>.

Minaraad

Binnen de Minaraad wordt momenteel een adviesproces doorlopen rond groene infrastructuur en hoe Vlaanderen aankijkt tegen de voorstellen van de Europese Commissie voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2020.

Maurits



Op 15 februari ruidde collega Maurits de Groot het Aanspreekpunt Privaat Beheer - Natuur en Bos in voor een tewerkstelling voor een

Nederlands consultancybedrijf. Velen onder jullie en zeer zeker de boseigenaars hebben Maurits de afgelopen jaren leren kennen als het aanspreekpunt voor alle aan bosbeleid en bosbeheer gerelateerde problemen. We wensen Maurits uiteraard heel veel succes toe in zijn nieuwe job. Maar we zijn toch ook wat bedroefd omdat we een uitstekende collega verliezen. Het hele team van het APB-NB, Landelijk Vlaanderen en de Koepel van Vlaamse Bosgroepen wil via deze weg Maurits van harte danken voor de gedreven inzet. Het was fijn samenwerken!



marlex
ondernemersadvocaten

www.marlex.be

Dirk Martensstraat 23 - 8200 Brugge
Tel: 050/83 20 38 - Fax: 050/83 20 36
advocatenkantoor@marlex.be

Marlex is een groeiend multinichekantoor met gespecialiseerde ondernemersadvocaten. Marlex draagt een pragmatische aanpak hoog in het vaandel zodat u concreet en doelgericht geadviseerd wordt. Het team 'Overheid en Omgeving' binnen Marlex beschikt over de nodige specialisatie en kennis om u bij te staan en te begeleiden in alle facetten van het complexe omgevingsrecht:

- Ruimtelijke ordening, stedenbouw en milieurecht
- Bodemrecht
- Onteigeningen
- Overheidsopdrachten
- Agrarisch recht
- Hernieuwbare energie
- ...



Casa Mila – Gaudi, Barcelona, Spanje



Erfgoed

Bron: Persbericht Europese Commissie

Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed in 2018: diversiteit en rijkdom van ons Europees erfgoed vieren

Het Europees cultureel erfgoed, gaande van archeologische sites tot architectuur, van middeleeuwse kastelen tot folkloristische tradities en kunsten, vormt de kern van de gemeenschappelijke herinnering en identiteit van de Europese burgers. De rijke nationale, regionale en lokale diversiteit van de EU maakt unieke uitwisselingen mogelijk tussen mensen van alle leeftijden, sociale achtergronden en culturen. Op lokaal niveau heeft het Europees cultureel erfgoed een positief effect op sociale cohesie en integratie, door verwaarloosde gebieden nieuw leven in te blazen, lokale werkgelegenheid te scheppen en een gedeeld gemeenschapsgevoel te bevorderen. Dit is ook het geval op Europees niveau, wanneer toeristen uit Europa en daarbuiten een (leerzaam) bezoek brengen aan de abdij van Cluny in Frankrijk, de archieven van het koninkrijk Aragón in Spanje of de historische scheepswerf van Gdansk in

Polen, om een paar voorbeelden te noemen. Daarom is de Europese Commissie van mening dat het cultureel erfgoed in 2018 een Europees Jaar verdient, vooral nu er in conflictgebieden wereldwijd cultuurschatten bedreigd en opzettelijk vernietigd worden.

“Ons cultureel erfgoed is meer dan de herinnering aan ons verleden; het is onze sleutel voor de toekomst.”

> Tibor Navracsics, Europees commissaris voor Onderwijs, Cultuur, Jongerenzaken en Sport

Het Europees Jaar van het cultureel erfgoed vormt een mogelijkheid om mensen bewust te maken van het sociale en economische belang van cultureel erfgoed en om de leidende rol van Europa op dit gebied te ondersteunen.





De belangrijkste doelstellingen van het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed zijn:

- het bevorderen van de culturele verscheidenheid, interculturele dialoog en sociale cohesie;
- het belichten van de economische bijdrage van cultureel erfgoed aan de culturele en creatieve sectoren, onder meer kleine en middelgrote ondernemingen, en aan lokale en regionale ontwikkeling;
- het benadrukken van de rol van cultureel erfgoed in de externe betrekkingen van de EU, onder meer bij preventie van conflicten, verzoeningsprocessen en de heropbouw van vernield cultureel erfgoed.

Grote Markt, Brussel, België

Daarnaast heeft cultureel erfgoed een belangrijke rol in de economie. Meer dan 300.000 mensen zijn rechtstreeks werkzaam in de erfgoedsector in Europa en 7,8 miljoen banen in Europa houden indirect verband met cultureel erfgoed, bijvoorbeeld in het toerisme en de bouwsector en ondersteunende diensten zoals vervoer, tolkdiensten, onderhoud en beveiliging. In Frankrijk was het cultureel erfgoed in 2011 alleen goed voor 8,1 miljard EUR, afkomstig uit musea, de exploitatie van monumenten en andere toeristenattracties, en bibliotheken en archieven.

Het Europees Jaar van het cultureel erfgoed in 2018 kan de gelegenheid bieden om de aandacht te vestigen op het belang van de Europese cultuur en op wat de EU kan doen op het vlak van instandhouding, digitalisering, infrastructuur, onderzoek en de ontwikkeling van vaardigheden – om slechts enkele gebieden te noemen die door Europese financieringsprogramma's zoals 'Creatief Europa' worden ondersteund. Er zullen in heel Europa evenementen plaatsvinden en informatie-, voorlichtings- en bewustmakingscampagnes worden georganiseerd. Tijdens het Europees Jaar zullen antwoorden worden gezocht op de uitdagingen die de krimpende overheidsbegrotingen voor cultuur, de afnemende deelname aan traditionele cultuuractiviteiten, de toenemende belasting voor het milieu op erfgoedlocaties, evoluerende waardeketens en de digitale transformatie met zich meebrengen. In overeenstemming met de recente gezamenlijke mededeling "Naar een EU-strategie voor



Abbdij van Cluny, Frankrijk

Wij, Europeanen, hebben een bijzonder rijk cultureel erfgoed dat zijn oorsprong vindt in onze lange gemeenschappelijke geschiedenis. Dit is een mooie gelegenheid om dat erfgoed te vieren en te laten zien dat wij trots zijn op alles wat onze gemeenschappelijke Europese identiteit vormt.

> Dr. Owen Bonnici, Maltees minister van Justitie, Cultuur en Lokaal Bestuur

internationale culturele betrekkingen", zal tijdens het Europees Jaar de instandhouding van cultureel erfgoed als sleutelement van het externe beleid van de EU worden bevorderd. Daarbij zal worden gezocht naar een antwoord op de criminele vernietiging van cultureel erfgoed in conflictgebieden en de illegale handel in culturele kunstvoorwerpen.



Interview



Interview met minister Joke Schauvliege

Als de reacties van alle kanten komen was de beslissing wellicht evenwichtig

Interview door Jurgen Tack, algemeen directeur Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos



Minister Schauvliege wordt in de bloemetjes gezet door Jurgen Tack op de Algemene Vergadering in 2016 © Landelijk Vlaanderen

We zijn dinsdagochtend 13 februari. Ik ben een dag te vroeg voor een Valentijnspraak met onze Vlaamse Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw. Nog herstellende van een recente griep heb ik een aangenaam en open gesprek over haar beleid van de afgelopen jaren, de soms moeilijke periodes en haar realisaties.

JT: u combineert natuur, leefmilieu, landbouw en ruimtelijke ordening in uw ministerportefeuille. Een opportuniteit of een vloek om deze met elkaar te combineren?

JS: ik vind dat een zegen. Het is geen gemakkelijke combinatie maar alle onderdelen zijn wel met elkaar verweven. Je kan landbouw niet los zien van natuur, je kan ruimtelijke ordening niet los zien van leefmilieu. In de vorige regering

had ik wel natuur, maar geen landbouw en geen ruimtelijke ordening in mijn portefeuille. Je moet dan steeds met een of meerdere ministers samenwerken. Nu heb ik het voordeel dat ik reeds helemaal in het begin van een beslissingstraject al deze belangen kan samenbrengen. De combinatie zorgt er natuurlijk wel voor dat je niet voor iedereen goed kan doen. Je moet systematisch op zoek naar evenwichten, maar dat moet je hoe dan ook. Je kan nooit alleen minister van landbouw zijn en enkel naar landbouwbelangen kijken en hetzelfde geldt voor natuur en ruimtelijke ordening. Vlaanderen is te klein, te intensief bebouwd, bewoond, bewerkt en versnipperd. Het nadeel is dat als je beslissingen neemt je vaak compromissen afsluit waarbij niet altijd iedereen even gelukkig is. Maar dat is eigen aan beslissingen die je binnen de politiek moet nemen. Je krijgt dan vanuit

verschillende maatschappelijk geledingen reacties, maar zolang de reacties vanuit verschillende hoeken komen, geeft dat ook aan dat de beslissing evenwichtig was.

"Je krijgt dan vanuit verschillende maatschappelijk geledingen reacties, maar zolang de reacties vanuit verschillende hoeken komen, geeft dat ook aan dat de beslissing evenwichtig was."

JT: in de afgelopen legislatuur heeft u voortdurend de aandacht van de pers getrokken. Vaak werd u daarbij niet meteen in een positief daglicht gesteld. Terechte kritiek of gekleurde verdachtmakingen?

JS: ik ben ervan overtuigd dat het om een kleine groep van luide mensen gaat. De combinatie landbouw, natuur en omgeving ligt bij sommige personen en organisaties zeer moeilijk. Ik ga evenwel zeer regelmatig op het terrein en heb daar heel wat contacten opgebouwd. Daar krijg ik vaak heel wat positieve reacties. Die reacties zijn voor mij belangrijker dan de beperkte groep van mensen die een negatief beeld trachten te schetsen. Vaak gaat het dan niet over de inhoud, maar over de persoon. Daar kan je je bijzonder moeilijk tegen verdedigen. Ik heb minder problemen wanneer de discussie inhoudelijk is. Er zijn nu eenmaal verschillende standpunten en daar moet je kunnen mee omgaan. Persoonlijke aanvallen krijg je dikwijls bij gebrek aan inhoudelijke argumenten. Men tracht dan een zeker beeld te scheppen.

Je weet dat je als minister knopen moet doorhakken en dat niet iedereen het daarmee eens zal zijn. Ik vind het dan

ook terecht dat daar reactie op komt. Daar kan je ook op reageren door met argumenten je beslissing te staven. Dat kan niet bij sfeerschepperij. Daar kan je weinig tot niets aan doen.

“Het ANB heeft overeenkomstig het decreet een kaart gemaakt. De wijze waarop dat moest gebeuren is meerderheid tegen oppositie gestemd en gaf een gedetailleerde beschrijving van het proces.”

JT: de fameuze ‘bossenkaart’ kreeg heel wat kritiek. De accuraatheid werd in vraag gesteld. Landelijk Vlaanderen zag in de eerste plaats een opportuniteit om tot een goede kaart te komen met de hulp van het grote publiek. Een gemiste kans?

JS: als je in participatie met mensen op het veld en private eigenaars iets kan uitwerken en dat lukt niet, dan is dat steeds een gemiste kans. Het is evenwel geen gemiste kans vanuit het perspectief dat iedereen binnen de meerderheid, in zowel de regering als het parlement, heel goed wist wat er op tafel lag en wat er zat aan te komen. Ik heb uiteindelijk toegepast wat binnen het parlement gestemd is: uitvoering van artikel 90 ter van het Bosdecreet. Het ANB heeft overeenkomstig het decreet een kaart gemaakt. De wijze waarop dat moest gebeuren is met meerderheid tegen oppositie gestemd en gaf een gedetailleerde beschrijving van het proces. Het ANB heeft de opgelegde procedure nauwkeurig gevolgd. De kaart gaat dan in openbaar onderzoek en iedereen schrikt plots welke de impact is van de criteria die in het decreet ingeschreven staan. Er ontstaat dan paniekvoetbal en minister-president Bourgeois, die de bossenkaart in de regering eerst zelf had goedgekeurd, heeft dan plotseling die bossenkaart ingetrokken. Ik kan dat alleen maar vaststellen. De bedoeling van het openbaar onderzoek was om inspraak te hebben en met inspraak van het ruimere publiek te kijken wat we gaan doen.

Wat was het principe van die bossenkaart? Bossen die heel waardevol zijn, maar die niet ingekleurd zijn als bos, maar als industrieterrein en woonzone,



Minister Schauvliege in overleg met Philippe Casier en Christophe Lenaerts
© Landelijk Vlaanderen

wilden we omzetten naar bos om ze op adequate wijze te beschermen. Dat was het principe. Ik denk dat iedereen daarachter kan staan. Je moet dat uiteraard doen met respect voor het eigendomsrecht. Iedereen binnen de meerderheid was heel goed op de hoogte van wat we deden. Er was zelfs op voorhand gewaarschuwd voor de impact. Ja, toch wel een gemiste kans, maar ook een bizar politiek proces waar we ons moeten over bezinnen vanuit de politiek.

JT: de nieuwe natuurregelgeving blijkt dan weer een voorbeeld te zijn. De Europese Commissie keurde onlangs een project goed waarbij bestudeerd zal worden op welke wijze de Vlaamse natuurregelgeving elders in Europa kan toegepast worden met het oog op natuurontwikkeling door private eigenaars. Een duidelijk succesverhaal?

JS: dit klinkt me als muziek in de oren. Het is ook niet de eerste keer dat ik hoor dat men in het buitenland met bewondering staat te kijken naar wat Vlaanderen doet, terwijl we zelf steeds weer vinden dat we het niet goed genoeg doen. Ik heb de ommezwaai gemaakt, en dat was geen gemakkelijke keuze, om te kiezen voor een democratisering van het natuurbeleid. Ik vond dat natuurbehoud te eng gericht was op een aantal organisaties die konden rekenen op natuursubsidies. Dat wilde ik opentrekken naar iedereen. Het mag daarbij geen

verschil maken of men nu particulier, vzw of gemeentebestuur is. Iedereen dient te voldoen aan dezelfde voorwaarden. Het natuurbeleid mag niet verengd worden tot de overheid en enkele organisaties. Hoe meer mensen zich inschrijven in het natuurbeleid, hoe meer natuur we op een gedragen manier zullen hebben in Vlaanderen. ‘Gelijke monniken, gelijke kappen’ hebben we dat genoemd. We geven daarbij ook financiële stimulansen voor private eigenaars die zich inschrijven in het Vlaamse natuurbeleid.

“Zonder private eigenaars kunnen wij geen volwaardig natuurbeleid voeren in Vlaanderen.”

JT: traditionele natuurverenigingen staan weigerachtig tegenover private eigenaars om Natura 2000-doelstellingen te realiseren? Wat is volgens u de rol van private eigenaars bij het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen?

JS: zonder private eigenaars kunnen wij geen volwaardig natuurbeleid voeren in Vlaanderen. Ik meen dat echt. Als de overheid alles alleen moet doen, dan lukt het niet. We hebben daar de mensen, noch de middelen voor. Ook natuurverenigingen kunnen dat niet alleen, zelfs niet met de hulp van heel veel vrijwilligers. Je hebt absoluut nood aan de ►



private eigenaars om een breed natuurbeleid te kunnen voeren waarin iedereen mee is. Je kan als overheid niet alles gaan verwerven. We moeten niet naar een communistisch regime gaan met alle natuur in handen van de overheid en organisaties die leven van de financiering van de overheid. Iedereen moet bij een dergelijk verhaal betrokken worden.

JT: op het vlak van landbouw werkt de Europese Commissie aan het nieuw gemeenschappelijk landbouwbeleid. Waar moeten voor u de accenten liggen?

JS: er gaan heel veel Europese middelen naar landbouw. Dat gaat terug naar de naoorlogse jaren wanneer Europa zich wou beschermen tegen mogelijke voedseltekorten. Dat principe leeft nog steeds. De slinger is evenwel zeer sterk overgeslagen naar de vrije markt met alle voor- en nadelen. Belangrijkste aan te pakken problemen op Vlaams niveau zijn: de instroom van jonge landbouwers, een voldoende landbouwproductie in Vlaanderen dicht bij de consument en voldoende instrumenten geven om de landbouwers te beschermen tegen de soms sterke schommelingen binnen de vrije markt. De mogelijkheden om landbouwers te helpen worden evenwel sterk beperkt door de EU en het is dan vaak ook niet makkelijk om landbouwers een duwtje in de rug te geven. Daar zou Europa wat meer zuurstof moeten geven aan de lidstaten.

JT: de Europese Commissie wil een deel van de regelgeving in handen geven van de lidstaten. Ook Vlaanderen krijgt dan een grotere vrijheid om zijn landbouw en natuurbeleid bij te sturen. Een goed idee?

JS: het heeft voor- en nadelen. Vlaanderen vraagt naar maatwerk. Landbouw in Vlaanderen is anders dan landbouw in Nederland en Frankrijk. We willen dus graag instrumenten krijgen om ons eigen landbouwbeleid op maat vorm te geven. Het vorige GLB gaf daar al wat mogelijkheden, maar ik hoop dat deze verder worden versterkt. Gelijktijdig moeten we zien dat er nog een gelijk speelveld blijft bestaan. Als elke lidstaat zijn eigen landbouwbeleid ten volle vorm gaat geven, dan hebben we geen Europees eengemaakte markt meer. We zijn allemaal burens, de grenzen zijn open, dus enige afstemming is absoluut noodzakelijk. Het leggen van eigen accenten als regio moet dus binnen bepaalde grenzen gebeuren. Instroom van nieuwe landbouwers en toegang tot grond zijn belangrijke elementen

 “Daarom is dan ook beslist om de pacht deze legislatuur niet meer te hervormen.”

JT: er is nood aan bijkomende landbouwgrond. Private eigenaars hebben steeds minder de neiging gronden te verpachten aan landbouwers. Een te lage pachtopbrengst en een te langdurig contract met weinig of geen mogelijke controle op de landbouwer geeft bij private eigenaars het gevoel dat ze niet langer eigenaar zijn van hun eigen grond. Denk u nog tijdens de huidige legislatuur stappen te kunnen zetten naar een meer moderne pachtwetgeving in Vlaanderen?

JS: pacht is een heel moeilijk debat in Vlaanderen. Ik heb het zeer geapprecieerd dat private eigenaars en

landbouwers tot gemeenschappelijke standpunten zijn gekomen op het vlak van pacht. We hebben evenwel een zeer brede bevraging gedaan en dan zien we toch nog heel wat verschillen in visies. Daarom is dan ook beslist om de pacht deze legislatuur niet meer te hervormen. We voelen immers aan dat het water nog veel te diep is en dat het politiek niet haalbaar is daar overeenstemming over te krijgen. Het regeerakkoord voorzag ook enkel een evaluatie en geen hervorming. Als er wijzigingen dienen te gebeuren dan moeten daar duidelijke afspraken over worden gemaakt naar het volgende regeerakkoord toe. Zowel landbouwers als grondeigenaars hebben daarbij terechte vragen.

JT: ook het beleidsplan Ruimte Vlaanderen kreeg vorm onder uw bewind. Ondanks de zeer ingrijpende maatregelen krijgt u hier wel de ondersteuning van uw coalitiepartners. Waar ligt het verschil met het bossenbeleid?

JS: deze oefening raakt nog veel meer mensen. Dit gaat over iedereen. Het grote verschil is dat in dit dossier iedereen ook wel beseft dat er iets moet gebeuren. Doen we verder zoals vandaag, met 6 ha bebouwing per dag, dan is Vlaanderen binnen enkele jaren volledig volgebouwd en krijgen we problemen met overstromingen, hittestress, landbouwproductie, natuur... Iedereen weet dus dat er iets moet gebeuren. We willen dat geleidelijk doen en met respect voor het eigendomsrecht. Tegen 2040 willen we geen bijkomende inname meer van open ruimte. In 2025 moet de inname van nieuwe open ruimte al teruggebracht zijn tot 3 ha per dag.

Hoe gaan we dat eigendomsrecht respecteren? We zijn begonnen met de aanmaak van een instrumentendecreet, eigenlijk een werkkoffer met gereedschap voor ons ruimtelijk beleid. In die koffer zitten nu voldoende gereedschappen om voor elke private eigenaar een individuele oplossing te voorzien. Wanneer een eigenaar niet meer in staat is bepaalde activiteiten te realiseren dan moet die ook op een correcte wijze vergoed worden: compensatie, uitruilen... Dit instrumentendecreet is al een eerste keer goedgekeurd in de Vlaamse Regering waar we voorzien hebben in 100% schadevergoeding voor de eigenaar als hij zou geraakt worden in zijn

De omgekeerde toegankelijkheid

Tijdens het gesprek vraagt de minister om onze leden toch op het hart te drukken dat de omgekeerde toegankelijkheid enkel gaat over eigendommen gekocht met overheidsmiddelen en zeker niet over private eigendommen. De minister wordt daar regelmatig over aangesproken. Dat is ook het geval voor Landelijk Vlaanderen, het Aanspreekpunt Privaat Beheer en de medewerkers van de verschillende bosgroepen. De minister wil dan ook graag private eigenaars geruiststellen dat private bossen geen onderdeel uitmaken van de omgekeerde toegankelijkheid.

eigendomsrecht. Het is daarbij niet de bedoeling om het eigendomsrecht massaal te gaan schenden. Daar zijn ook niet voldoende middelen voor. Dus we moeten op een slimme manier te werk gaan.

JT: eigenaars van bouwgronden zullen gecompenseerd worden wanneer ze niet langer kunnen bouwen op hun stukje grond. Voorwaarde is dat ze wel binnen een periode van 5 jaar tot de verkoop overgaan. Is het niet nuttiger eigenaars te compenseren en hun zelf de beoogde doelstellingen voor het gebied te laten realiseren, net zoals in de nieuwe natuurregelgeving?

JS: eigenlijk bestond een dergelijke regeling reeds. We hebben evenwel enkele wijzigingen toegepast. Het recht op compensatie ontstaat op het ogenblik dat er een andere inkleuring is op het gewestplan. Het gaat daarbij om de venale waarde op dat moment en niet zoals vroeger de waarde bij verwerving verhoogd met een indexatie. Je moet evenwel een handeling treffen (verkoop, in vennootschap brengen...) of een weigering van een stedenbouwkundige vergunning krijgen om het recht uit te oefenen, behalve voor harde bestemmingen die natuur worden.

JT: private eigenaars stellen dat heel wat bos gerealiseerd kan worden op bestaande eigendommen mits een passende compensatie voor het waardeverlies wanneer het over landbouwgrond gaat. Ondanks aandringen van Landelijk Vlaanderen bij verschillende partijen blijft dit taboe. Waarom?



Minister Schauvliege met Jozef Dauwe (Gedeputeerde Provincie Oost-Vlaanderen)
© Kabinet Minister Schauvliege

JS: dit is zeker geen taboe voor CD&V, integendeel. Ik heb dit afgelopen vrijdag geagendeerd op de Vlaamse Regering. Ik heb evenwel geen politieke consensus gevonden. We hebben reeds tal van instrumenten om bijkomende bossen te creëren maar je merkt dat er een extra stimulans nodig is om mensen over de streep te trekken. Het is inderdaad zo dat het beplanten van gronden die geschikt zijn voor landbouw leidt tot een waardeverlies. Ik heb hiertoe een voorstel gedaan. Waar strandt dat op? Op de voorwaarden. Mijn voorstel was redelijk soepel van voorwaarden. Anderen willen het veel strikter maken: zeer waardevol bos, 50 jaar laten staan. ... Hoe strenger je dit evenwel maakt, hoe minder er gebruik zal worden van gemaakt. Ik was dus pleitbezorger voor een zeer soepele regeling: slechts 25 jaar, ook populier moet daarbij kunnen. Dat punt heeft het helaas niet gehaald afgelopen vrijdag op de regering. Ik vind dat jammer want een dergelijk instrument kan ons zeker heel wat bijkomend bos opleveren.

JT: heeft u nog een bijkomende boodschap voor de private eigenaars in Vlaanderen?

JS: ik zou een warme oproep willen doen. Draag goed zorg voor uw eigendom en laat natuur daar een rol in spelen. Maak daarbij gebruik van de instrumenten en subsidies die er zijn vanuit de overheid. Iedereen kan daar een beroep op doen. Ik weet dat de vrees bestaat, dat bij het inschrijven in een bepaald traject, dat je nadien gesanctioneerd zou kunnen worden, maar die vrees hoeft er niet te zijn. De politieke realiteit vandaag is dat we graag willen samenwerken met private eigenaars. Private eigenaars zijn daarbij een volwaardige partner in het natuur- en landbeleid in Vlaanderen. We hebben ze hard nodig. Dus hierbij een warme oproep om daar massaal aan deel te nemen en de private eigendom biodiverser te maken.

JT: hartelijk dank voor uw tijd en om uw gedachten en ideeën met ons te delen.



“Draag goed zorg voor uw eigendom en laat natuur daar een rol in spelen.”

Landbouw

Herijking van de Pachtwet: *“Tijd voor actie!”*

Auteur: Landelijk Vlaanderen

Het lijkt ons nuttig om in dit nummer van De Landeigenaar nog eens de problematiek van de pacht aan te kaarten. Er wordt ons immers regelmatig de vraag gesteld hoe het zit met de mogelijke hervormingen.

Bij de zesde staatshervorming werd de bevoegdheid over de huur- en de pachtwet aan de Gewesten overgedragen. Het pachtrecht, als deel van het Burgerlijk Recht, was in het Vlaams beleid nergens opgenomen en de kennis, lees: ‘de interesse’ erover, was zeer miniem. Meteen rees de vraag in hoever deze wet al dan niet moest hervormd worden. De landeigenaars stelden immers al langer dat

de pachtwet in zijn huidige vorm voor zoveel problemen en oneigen gebruiken zorgt dat de landeigenaars niet langer gemotiveerd zijn om nog pachtcontracten af te sluiten. Niet zozeer de doelstellingen van de wet zijn problematisch maar wel de manier waarop die wet toegepast kan worden. (Zie “landbouwgebieden voor pachters en verpachters” via [\[tent/uploads/2015/06/Landbouwgebieden-voor-pachters-en-verpachters_lezing-ugent.pdf\]\(http://tent/uploads/2015/06/Landbouwgebieden-voor-pachters-en-verpachters_lezing-ugent.pdf\)\). Op het moment dat toegang tot grond als cruciaal wordt ervaren, moet een dergelijk grote hiaat de nodige aandacht krijgen.](http://www.landelijk.vlaanderen/wp-con-</p></div><div data-bbox=)



Om de discussie te lanceren bekeken Landelijk Vlaanderen en Boerenbond in 2014 voor welke concrete knelpunten gezamenlijke verbeterpunten konden worden voorgesteld. Deze werden in 2014 aan de minister van Landbouw overhandigd. In 2015 werd in de Commissie 'Landbouw' van het Vlaams Parlement een hoorzitting gehouden waarbij de standpunten van de landbouworganisaties, van de eigenaarorganisatie en van het notariaat werden toegelicht met enkele voorstellen (zie ocs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1095549). Hiermee kon de 'politiek', die zich afvroeg of hervormingen nodig waren en of hiervoor een revolutie of een evolutie nodig was, voeling krijgen met de problematiek en de standpunten aanhoren van de belangrijkste betrokken partijen.

De minister vroeg dan aan haar administratie om de partijen te bevragen en met initiële voorstellen te komen. De administratie nam in 2016 enkele initiatieven, maar dit leverde geen coherente set van voorstellen of conclusies op. Waarschijnlijk zijn de standpunten te scherp in dergelijk zeer gevoelig en subjectief dossier.

Waar staan we vandaag?

Tijdens de hoorzitting van 2014 maakten de bij de pacht betrokken organisaties hun punten bekend. Het leek ons interessant om ook de standpunten van

de politieke partijen te kennen. Landelijk Vlaanderen nam dus het initiatief om ook naar hun mening te vragen. Gelijktijdig werd aan de andere actoren in de open ruimte de kans gegeven om opnieuw hun standpunten over te maken. Landelijk Vlaanderen dankt allen die een antwoord gaven.

De antwoorden die we kregen zijn wat uiteenlopend in vorm en vergen een aantal verduidelijkingen als men de daarin aangegeven principiële prioriteiten in maatregelen wil doorvertalen. Uit een eerste analyse blijkt dat iedereen vertrekt vanuit dezelfde uitgangspunten. Over de wijze waarop deze in regelgeving dienen omgezet te worden, durft men evenwel van mening te verschillen.

Aan de hand van de verkregen informatie zullen wij terugkoppelen met de verschillende politieke partijen. We weten dat voor de meeste partijen de pachtwetsherziening momenteel niet hoog op de politieke agenda staat. Maar een grondige analyse en evaluatie zijn steeds een goede basis om de discussie op te starten.

Doelstellingen en basisproblematiek

De pachtwet dateert van 1929. Deze periode werd gekenmerkt door grote sociale verschillen en voedselschaarste. De pachter moest beschermd worden als zwakste partij in zijn contractuele on-

derhandelingen tegen de machtspositie van de grondeigenaar met detaillistische clausules die geen afwijkingen toelieten.

De belangrijkste zorg is veel eerder de toegang tot grond.

Tegenwoordig zijn de sociale verhoudingen helemaal anders en is de belangrijkste zorg veel eerder de toegang tot grond (voor jonge landbouwers). Landbouw is immers in competitie (voor land) met andere gebruiken voortvloeiend uit maatschappelijke evoluties.

Dit uitgangspunt is ook door landeigenaars aanvaard en uitvoerig in de bewuste nota hierboven bevestigd. Twee derde van het landbouwareaal is in pacht gegeven waarbij de eigenaars blijven instaan voor de financiële investering en 'voeling' voor die gronden (wensen te) behouden. Maar niet enkel landbouw moet in overweging genomen worden. Er zijn steeds andere grondgebonden economische activiteiten in het landbouwgebied. Soms worden door de overheid zelfs andere doelen gesteld voor gronden in landbouwgebruik buiten agrarisch gebied. ▶

Sommige verouderde beschermingsmaatregelen kunnen averechts werken.



De detaillistische opgelegde clausules zijn derhalve niet meer van deze dag. Sommige verouderde beschermingsmaatregelen, zonder verdere differentiatie in functie van de planologische gebieden, kunnen averechts werken waarbij niet de gewenste praktijken (aan beide zijden) ontstaan en overheidsdoelstellingen buiten agrarische gebieden niet kunnen behaald worden. Landbouwers ondervinden zelf de negatieve gevolgen die voortvloeien uit de desinteresse bij eigenaars of zelfs in hun eigen familie om gronden nog in landbouwgebruik te geven. We dienen ook op te merken dat de pachtwet geen uitvoeringsbesluiten heeft en dat alle uitvoeringsdetails in de wet zelf zijn ingeschreven zonder ruimte voor enige soepelheid volgens de noden of omwille van ongewenste evoluties.

De goed bedoelde beschermende bepalingen van de pachtwet laten te veel ruimte voor ongewenste gebruiken.

De principes en doelen van de pachtwet staan niet in discussie. Contracten die verlopen volgens de geest van de wet zijn ook niet echt problematisch te noemen. Er zijn wel twee fundamentele problemen:

- De goed bedoelde beschermende bepalingen van de pachtwet laten te veel ruimte voor ongewenste gebruiken zonder mogelijke correcties vanwege de andere partij. De onmacht om een einde te maken aan scheefgetrokken situaties zorgt voor veel ontmoediging en desinteresse.
- De duur van de pacht is zo geconstrueerd dat negenjarige periodes theoretisch eeuwig kunnen worden. Met de begrijpelijke zorg om een langlopende rechtszekerheid te geven aan de pachter heeft men een systeem van eeuwigdurend of tijdloos contract ingevoerd over verschillende generaties heen. De eigenaars voelen zich aldus onteigend, de partijen kennen elkaar zelfs niet meer of de relatie beperkt zich tot jaarlijkse overschrijvingen van een pachtgeld door de al dan niet feitelijke gebruiker. Dit is niet een invulling van de in de wetgeving bedoelde rechtszekerheid.

Het langetermijnkarakter van de overeenkomsten staat in schril contrast met de snel evoluerende technische evoluties, economische ontwikkelingen, milieu- en klimaatproblemen. Veel van deze problemen kunnen niet langer opgelost worden tussen pachter en verpachter. Ze vragen een regionale, nationale en zelfs Europese aanpak.

Desondanks is het toch wenselijk dat beide partijen elkaar opnieuw regelmatig ontmoeten en met elkaar spreken. Dit was eigenlijk het oorspronkelijke doel van de negenjarige verlengbare pachtperiodes!

Standpunten

De aan ons medegedeelde standpunten zijn eerder gerelateerd aan de algemene doelstellingen van de pachtwet dan aan concrete contractproblemen die vaak technisch van aard zijn. Wij konden volgende prioriteiten noteren, weliswaar wetend dat niet elke partij haar reactie op elk punt heeft kunnen oplist:

- Geen revolutie maar een evolutie (Open Vld), met behoud van de principes van de wet (Groen!)



• Toegang tot grond.

- Boerenbond: meer rechtszekerheid voor actieve landbouwers, maar ook aantrekkelijker voor de verpachters om alternatieven te vermijden;
 - Algemeen Boerensyndicaat: voorwaardelijke voorkoopprijzen;
 - CD&V: contracten voor lange periodes die aantrekkelijk zijn voor de verpachters waarbij, op een evenwichtige wijze, rechtszekerheid bestaat voor beide partijen om alternatieven te vermijden, geen voorkoopprijzen voor pensioenboeren;
 - Algemeen Boerensyndicaat: bestaande rechtszekerheid voor beide partijen behouden
 - Open Vld: pachtgronden zoveel mogelijk landbouwbestemming geven, inclusief professionele paardenhouderij en aandacht voor vervennootschappelijking;
 - Sp.a: huidige bescherming behouden, aandacht voor jonge en nieuwe landbouwers, landbouwgronden in (semi-)overheidsbezit bij voorkeur in gebruik geven aan nieuwkomers en/of ecologisch duurzame landbouwinitiatieven en/of in te zetten in functie van een lokale voedselstrategie, vermijden alternatieve constructies of omzeiling maximale pachtprijs met als doel de grondprijzen te laten zakken).
 - Groen!: vermijden van tussenstructuren; prijsdruk verminderen; behoud voorkoopprijs met rangorde;
- Geschreven contracten worden gevraagd door sp.a, Open Vld, Groen! (met observatorium) en Natuurpunt (met overgangsmaatregelen).



- **Contractteelten:**
 - Open Vld: met ruimte voor weloverwogen kortlopende overeenkomsten;
 - Groen!: waarbij opeenvolgende seizoenpachten meerjarige pachten worden.
- **Ecologie:**
 - Groen!: bepleit een plaatsbeschrijving en ecologische clausules (biologische teelt, aanplant en onderhoud van kleine landschapselementen).
 - Sp.a: mogelijkheid om een aantal randvoorwaarden contractueel vast te leggen rond ecologische duurzaamheid (cfr. Frankrijk) met limitatieve lijst en onafhankelijke controle.
- Aangepaste aanmoedigende fiscaliteit voor verpachters in geval van (nieuwe) pacht van meer dan 18 jaar (CD&V, Open Vld, Groen!, Algemeen Boerensyndicaat).
- Vrijheid van teeltkeuze (Algemeen Boerensyndicaat, CD&V, Open Vld (met aandacht voor de kwaliteit van de gronden).
- Behouden maximale pachtprizen (sp.a) en niet structureel verhogen van de pachtprijs (Groen!).
- Gelijkschakeling samenwonenden en genderneutraliteit (Open Vld, Groen!).
- N-VA vraagt de uitvoering van een bepaling in het Regeerakkoord: een wetenschappelijk onderbouwd onderzoeksrapport met kwalitatieve en kwantitatieve vaststellingen uit te voeren door een studie bureau zodat N-VA, op basis daarvan, voorstellen

kan doen om tegemoet te komen aan alle belanghebbenden.

- Boerenbond staat open voor een alternatieve contractvorm buiten de pacht, met een minimumduur van 18 jaar, waarvan de inhoud vrij te bepalen is en de introductie van een opzegmogelijkheid om gronden te verkopen aan het einde van elke pachtperiode, die voor nieuwe pachten weliswaar slechts geldt na 18 jaar.
- Het notariaat geeft enkele technische bemerkingen zonder beleidskeuzes te maken.
- Natuurpunt heeft in het bijzonder aandacht voor de natuurdimensie: Natuurgebieden met beheerplan type 3 en 4 (reservaat) buiten de pachtwet houden, opzegmogelijkheid en geen voorkeepsrecht bij intentie type 4-beheer te voeren of te bebossen (mits vergunning in agrarisch gebied), gronden ongeschonden achterlaten en ecologische en landschappelijke criteria moeten kunnen opgelegd worden.

In de laatste jaren merken wij dat heel wat Vlaamse onderzoeken en studies over de open ruimte en landbouw de blijkbaar ongekende pachtproblematiek nooit als een dimensie hebben beschouwd.

We merken dat iedereen zich kan scharen achter de doelstellingen van de pachtwet maar dat de wijze van uitvoering wel eens kan verschillen. Wij begrijpen dat alle politieke partijen een achterban hebben waarbij de verwachtingen op het terrein in deze gevoelige materie uiteenlopend kunnen zijn.

Wallonië

Onze Waalse collega's van NTF (Nature, Terres et Forêts) ondervinden gelijkaardige problemen gezien de wetgeving momenteel gelijklopend is met de Vlaamse regelgeving (beide regio's hebben de wetgeving overgeerfd van het federale niveau). Een uitzondering hierop zijn de regels voor de herziening van de pachtprizen. De prijsevolutie is in Wallonië zo traag dat NTF, ontmoedigd, aan de alarmbel heeft getrokken met als slogan: La Rupture, om de beleidsmaatregelen concreet te activeren met referentie naar hun gebruikelijke electorale slogan voor vernieuwing. Meteen spreken zij ook de landbouworganisaties aan.

NTF: "Rupture in politieke taal wil zeggen vernieuwen van verouderde regels en wegwerken van oneigen gebruiken. Dit vraagt niet alleen moed vanwege de politieke partijen maar ook van belangenorganisaties. NTF betreurt dat landbouworganisaties in Wallonië enkel klagen over de inmenging van grote internationale bedrijven of fondsen die in grond investeren. Zij kritiseren eigenaars die andere gebruiksvormen opzoeken, andere juridische constructies proberen uit te vinden voor hun gronden. Zij weigeren samenwerkingsvormen of nieuwe landbouwondernemers die niet uit eigen rangen komen. Niets is goed, maar zij vragen wel dat anderen in de gronden investeren en goedkoop afgeven en die moeten nog lokaal zijn. Zij kunnen echter geen voorstel doen om de problemen op te lossen en met de nodige modernisering en hervormingen komen; alles moet zoveel mogelijk bij het oude blijven. De conclusie is dat de tijden nog niet ►

rijp zijn en er geen wil bestaat om echte oplossingen te vinden inclusief voor de problemen van de verpachters. Een pachtrelatie is een contract en niet een onteigening. Lange termijn is goed maar niet te lang of oneindig. Waarom zijn er zoveel beschermende maatregelen die tegen het goed gebruik van de gronden werken in vergelijking met andere sectoren? Waarom mogen eigenaars niet zelf verantwoordelijk zijn voor het goed beheer van hun goederen? Waarom moeten goede afspraken dankzij een bindende wet naderhand eenzijdig kunnen omgekeerd worden? Langetermijncontracten invoeren zonder de bevoorrechte overdracht die automatisch de teller op nul brengt voor een nieuwe periode is geen oplossing”.



Het beklag in Wallonië wordt veroorzaakt door het nieuwe systeem van vaststelling van maximale pacht prijzen. In Vlaanderen is dat wantrouwen nog niet aanwezig en de vorming van maximale pacht prijzen is niet een punt in de lopende discussie. In Vlaanderen vinden wij bij landbouworganisaties wel degelijk de wil om oplossingen te vinden.

Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

Er bestaat nog een andere reden om de pachtwet aan te pakken.

De Vlaamse Regering heeft het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) goedgekeurd en werkt nu aan het BRV zelf met beleidskaders, actiepunten en een instrumentenkoffer voor gebiedsgerichte realisatie.

De doelstellingen zijn ambitieus, ingrijpend en soms uitdagend. In veel van die doelstellingen kunnen wij ons vinden: verdichting, ontharding en vrijwaring van de open ruimte zijn goede doelen al denken wij dat zij dertig jaar te laat komen!

Het meest relevante beleidskader hier is het 'beleidskader open ruimte' dat streeft naar het vrijwaren van het landbouwgebied voor de beroepslandbouw, naast een meer natuurgerichte groenblauwe dooradering.

De meeste concepten in dat beleidskader zijn aanvaardbaar, al miskent de nota te veel het feit dat er andere grondgebonden economische sectoren bestaan die ook een plaats moeten krijgen. Het beleidskader gaat ook voorbij aan het feit dat de ruimtelijke afbakening meestal nog gebaseerd is op Gewestplannen die indertijd niet de toets van openbaarheid hebben ondergaan en vandaag vaak inadequaet en verouderd zijn. Daarboven zijn de beschrijvingen van de activiteiten in de voorschriften evolutief en is er een verschil tussen de concepten en bestemmingen van vroeger met die van vandaag. De gevolgen op gebied van zonevreemdheid in RUP-gebieden gelijkstellen met die in het Gewestplan zorgt voor ongelijkheid.

Dit moet evenwel in het kader van de BRV-discussie besproken worden. Het punt hier is het feit dat men duidelijk



wenst landbouwgebied voor te behouden voor beroepslandbouw. De eigenaars van dat landbouwgebied (70% van de landbouwgrond is in pacht) worden evenwel vergeten (pacht is geen punt in het witboek). Het instrumentendecreet zou oplossingen bieden voor sommige knelpunten. Je kan evenwel niet gelijktijdig landbouwgebruik van gronden promoten en vasthouden aan een pachtwet die de eigenaars ontmoedigt om hun gronden in landbouwgebruik te geven. Dit wordt versterkt omdat er buiten de pachtwet niet rechtzeker kan gehandeld worden.

Het is niet met het invoeren van dwingende maatregelen zoals voorschriften, landbouwbeschermingen, heffingen en belastingen bij alternatief grondgebruik dat men de doelstellingen van het BRV zal bereiken.

Zal men dan eigenaars verplichten om 'verouderde' pachtcontracten af te sluiten? Zal men alle landbouwgronden onteigenen (tegen de principes van goed budgettair bestuur en zelfrealisatie)? Het is niet met het invoeren van dwingende maatregelen zoals voorschriften,



landbouwbeschermingen, heffingen en belastingen bij alternatief grondgebruik dat men de doelstellingen van het BRV zal bereiken. Wel is er nood aan dialoog om bestaande knelpunten op te lossen. Het BRV willen implementeren zonder alle instrumenten, inclusief de pachtwet, aan te passen hetgeen niet efficiënt is. Daarom moet de herziening van de pachtwet ten minste parallel verlopen met de implementatie van het gebiedgericht beleid.

Conclusie

Eigenlijk streven alle partijen naar analoge doelstellingen, elk via hun kanalen: de overheid wil het BRV realiseren, landbouwers willen toegang tot grond en eigenaars willen een evenwichtige terbeschikkingstelling van hun gronden. Allemaal hebben ze daartoe een rechtszeker kader nodig.

Eigenaars zijn al lang vragende partij om de pachtwetgeving bij te sturen. We willen daarbij niet in een negatieve spiraal terecht komen zoals onze Waalse collega's. Al dan niet gebonden aan politieke agenda's is het nodig het probleem van de snel verouderende pachtwetgeving nu vlug aan te pakken, zeker als Vlaanderen met een moderne wetgeving en met efficiënte instrumenten de doelen van het witboek wil bereiken. Op Belgisch niveau was de zaak geblokkeerd. Nu is het tijd om aan te tonen dat "wat we zelf doen, we ook daadwerkelijk beter doen"!

Nu is het tijd om aan te tonen dat "wat we zelf doen, we ook daadwerkelijk beter doen"!



webcast
streaming
video services

Contact:
Emmanuel De Groef
Tel: +32 2 709 10 50
manu.de.groef@telemak.com
www.telemak.com

MEERSMAN & VAN KEER
ADVOCATENASSOCIATIE

Specialisaties

- › Landbouwrecht en de Pachtwet
- › Milieurecht - Milieuvergunningen
- › Eigendomsrecht - Erfdienstbaarheden
Recht van uitweg
- › Bouwrecht - Stedenbouwkundige
vergunningen
- › Dieren: Koop - Verkoop - Aansprakelijkheid
 - › Erfrecht en overdracht van het
familiale landbouwbedrijf

www.adv-mvk.be
Tel. 09 225 80 30

Willem Tellstraat 22, B-9000 GENT
Fax 09 225 73 26 - meersman.vankeer@adv-mvk.be

Landgoed in de kijker

Landgoed Weeberg te Leefdaal

Private Land Stewardship op het plateau van Duisburg



Interview door Alec van Havre, bestuurder Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Het landgoed is op het plateau van Duisburg gelegen, en maakt een prachtig geheel uit van open agrarisch gebied met grote geïsoleerde bosmassieven, solitaire bomen en bembegroeiing langs holle wegen en taluds. Leefdaal vormt al eeuwenlang de heimat van de familie de Liedekerke, die garant staat voor het behoud van een stevige landelijke traditie in deze streek, ten zuiden van Leuven, tussen Bertem en Neerijse. Voor de bijzondere inspanningen ten bate van de biodiversiteit verkreeg het Landgoed Weeberg te Leefdaal recent de Wildlife Estates Label (www.wildlife-estates.eu) uit handen van de heer Humberto Delgado Rosa (Directeur-generaal Leefmilieu, Europese Commissie). Over deze aspecten gaan wij graag in gesprek met graaf Rodolphe de Liedekerke, die samen met de leden van zijn familie het landgoed beheert en voortdurend uitkijkt naar de verbetering van het landschap en de aanwezige biotopen en privaat landbeheer een warm hart toedraagt.

AvH: vooreerst onze oprechte gelukwensen voor het behalen van de Wildlife Estates Label. Welke betekenis heeft dit voor u?

RdL: het is een hele opsteker voor onze familie en het hele team dat aan het beheer van het landgoed zijn medewerking verleent. Dat doet men immers niet alleen in zijn hoekje.

Het zijn al deze gezamenlijke inspanningen die nu een erkenning krijgen van de Europese Commissie, en daar zijn wij bijzonder gelukkig om.

De label heeft als doel het goede beheer rond biodiversiteit, dat vaak generaties

lang in discretie door private actoren werd toegepast, te bevestigen en verder te stimuleren als zijnde van groot maatschappelijke belang en dat vinden wij fantastisch. Zodoende kunnen andere partijen (overheden, lokale actoren, etc.) de realiteit en de praktijk van het zorgzaam rentmeesterschap (her)ontdekken als een sterke factor. Ook kunnen win-winsituaties groeien uit



nieuwe en verbeterde contacten en kunnen ervaringen gedeeld worden rond het beheer van biodiversiteit.

Het beheer van landbouw, landschap, bos, natuur en jacht hebben wij verweven tot een mooi geheel, een levend landgoed, dat voor duurzaamheid garant kan staan en dit is nu gekend.

AvH: wat het meest opvalt is de schoonheid van dit grootse open landschap met prachtige vergezichten, glooiende velden en massieve bossen op de hellingen. Welke elementen en functies typeren dit landgoed en maken het zo aantrekkelijk?

RdL: het landgoedelement heeft hier in Leefdaal veel bijgedragen aan het ongeschonden karakter van het landschap. Het feit dat eeuwenlang met structuur en zorg werd omgegaan met de rurale eigendommen van onze familie, heeft hier ter plaatse heel wat open ruimte en het landelijk karakter ervan gevrijwaard in tijden waarin ruimtelijke ordening niet bestond of niet werd toegepast.

Als familie beheren wij een landgoed dat enkele honderden hectaren telt, waarvan iets minder dan de helft uit bossen bestaat en de andere helft uit landbouwgrond. De bossen (in hoofdzaak loofbomen als zuur beukenbos en beuken-eikenbos) beheren wij nog klassiek aan de hand van een gewoon bosbeheerplan. Van de landbouwgronden hebben wij iets minder dan de helft in eigen beheer en de rest is verpacht. Wij passen zoveel als mogelijk landbouwtechnieken toe die de biodiversiteit ten goede komen zoals directe inzaai, niet-kerende bodembewerking, mechanische onkruidbestrijding, stip-till (enkel de strook wordt bewerkt waar

gezaaid wordt) en agroforestry. Naast de akkerbouw houden wij ook nog meer dan 20 ha grasvelden aan, die maar enkele keren per jaar gemaaid worden.

Belangrijke waterpartijen telt het landgoed niet, slechts 2 grote poelen, die echter wel van belang zijn voor de beschermde vroedmeesterpad.

Op het vlak van jacht en faunabeheer is het jachtrevier driemaal zo groot als het landgoed zelf en is in hoofdzaak gericht op kleinwild en reewild. De eerste tekenen van aanwezigheid van het everzwijn zijn waargenomen en hiervoor zullen wij ons eveneens moeten organiseren om schade te vermijden. Omwille van het wijde revier is het jachtgebeuren dus een zeer bepalende activiteit en motor van onze landelijke samenwerking met vele partijen. Wij kunnen steunen op een zeer gemotiveerde bijzondere veldwachter en een team van vrijwilligers en trakkers die het jachtrevier mee vorm en leven geven. Hun drijfveer en de uitstekende organisatie van wildbeheereenheid Tussen Voer en Yse, zetten ons verder aan om inspanningen te leveren voor het verbeteren van de biotopen die het wild ten goede komen. Zo trekken wij voluit de kaart van het Vlaamse Patrijzenproject in het kader van het Europese Interreg PARTRIDGE 2020, door de aanleg van minstens 7 ha wildakkers en kilometers akkerranden en houtkanten en het uittesten van aangepaste zaaimengsels, zoals het recente Partridge-mengsel. Ook het bijvoederen in periodes van voedselschaarste is hierbij een belangrijk element. Het gebied is er bij uitstek een voor akkervogels, en de patrijs verdient alle inspanningen om hier blijvend als prachtig jachtwild in een verbeterde biotoop te kunnen gedijen.

AvH: een belangrijke pijler van het beheer op het landgoed is het inzetten op landschapsverbetering op landbouwpercelen die de biodiversiteit ten goede komen. Kunt u dit nader toelichten?

RdL: ja, deze beheerpraktijk hebben wij ondertussen al meer dan 10 jaar toegepast en met grote voldoening. Eigenlijk is het gegroeid vanuit onze passie voor landschapsbeheer. De verschraling die de intensieve landbouw met zich meebracht, met heel wat verlies aan biodiversiteit tot gevolg, heeft de generatie van mijn ouders met lede ogen moeten aanzien. Om dit tij te keren vanuit ons particulier beheer hebben wij de juiste partners gezocht en gevonden.

Tezamen met landbouwonderneming Agriland, die overal in Vlaanderen actief is, en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) zijn we sindsdien de weg opgegaan van de beheerovereenkomsten. Concreet betrof het voor het laatste teeltjaar 6,3 ha grasstroken faunabeheer, 1,5 ha voedselgewassen voor akkervogels en 1,3 ha heggen. De VLM werkt met verschillende beheerpakketten die soms variëren van jaar tot jaar. Wij proberen deze te optimaliseren voor akkervogels, kleine landschapselementen, waterkwaliteit (gewassen met laag risicoprofiel verontreiniging door nitraten), erosiebestrijding en perceelrandenbeheer.

Deze beheerovereenkomsten worden voor vijf jaar aangegaan en de beheerder ontvangt een jaarlijkse passende vergoeding voor de inspanningen onder voor- ►



Vroedmeesterpad met eieren -
© Christian Fischer

waarden. De vergoedingen bijv. voor de aanleg en het onderhoud van gemengde grasstroken gericht op akkervogels (in gebieden voor soortenbescherming) of het in stand houden van voedselgewassen, draaien rond de 2.000 €/ha. De contacten met de VLM en de opvolging verlopen goed en zijn praktisch gericht.

Met het Regional Landschap Dijleland (RLD) hebben wij over de jaren meer dan 5 km hagen, heggen en houtkanten aangelegd. RLD vond de nodige financieringskanalen (provincie Vlaams-Brabant) voor 70%, de andere 30% werden door ons bijgepast. Het onderhoud van deze kleine landschapselementen doen we dan weer onder beheerovereenkomst met de VLM.

De houtkanten zijn aangeplant (dubbele rij planten in driehoeksverband) met verschillende soorten inheems struikgewas. Er werd voor gekozen om naast haagbeuk, zoete kers en kornoelje ook sleedoorn en meidoorn aan te planten. Deze laatste twee soorten zorgen voor dichte struwelen (dekking fauna).

De houtkanten en de grasstroken hebben ook effect naar erosie. Door deze aanplanten wordt de grond beter samengehouden, eventueel afstromend materiaal van hoger gelegen percelen wordt opgevangen of afgeremd en de aanplant zorgt ervoor dat bij een hevige regenbui het water beter de grond indringt en niet te snel afspoelt. Ze worden dan ook strategisch aangelegd op hellende percelen.

De grasstroken hebben ook de functie de bosranden of houtkanten te beschermen van de landbouwactiviteit. Enerzijds kan men zo niet te ver komen bij het ploegen, anderzijds ondervindt het bos of de haag geen negatief effect van spuitwerkzaamheden die men uitvoert.

Wij werken graag met gemengde grasstroken en duo- of trio-randbeheer met winterstoppel, graanranden of faunaran- den, goed voor het wild en akkervogels.

De voorwaarden variëren al naar gelang het type beheerovereenkomst dat men uitkiest en voor een goede planning en uitvoering is het werk van de consultants van de VLM erg nuttig. Bv. de beheerovereenkomsten voor akkervogels of voor perceelsranden laten het gebruik van meststoffen of bodemverbeteringsmiddelen op de stroken niet toe. Deze voor erosiebestrijding echter wel. Het komt er dus op aan de meest geschikte formule te vinden voor wat men wil realiseren en dit ook op de juiste plek te doen.

AvH: het landgoed is ook een belangrijk leefgebied voor de zeer zeldzame vroedmeesterpad, die in het kader van Natura 2000 wordt aangemeld. Het valt op dat uw familie reeds bijdraagt aan maatregelen op het terrein, terwijl de beschermingsprocedures voor deze soort nog niet rond zijn. Hoe is dit in zijn gang gegaan?

RdL: dit is een mooi voorbeeld van plaatselijke samenwerking om een bedreigde soort te redden en wij vonden dat de private sector hier zeker zijn verantwoordelijkheid voor moest nemen.

De vroedmeesterpad (*Alytes obstetricans*) wordt zo genoemd omdat de mannetjes de eisnoeren drie tot zeven weken met zich mee dragen op het land. Als de eitjes op het punt van uitkomen staan, gaat het mannetje naar het water en kruipen de larven uit het ei. Op deze manier verkleint de soort het risico dat er iets met de eieren gebeurt. Zomer- en winterbiotoop zijn stenige, open hellingen en zonnige plekken in hellingbossen en graften met een stenige ondergrond, omdat de pad van warmte houdt. Hij plant zich voort in nabij gelegen open poelen zonder al te veel vegetatie of in andere waterpunten zoals betonnen drinkbakken.

De Hoeve Tersaert, waar lange tijd Brabantse trekpaarden werden gefokt en het Tersaertveld (Neerijse) maken deel uit van het landgoed, net als enkele gefragmenteerde hellingbossen in de naaste omgeving. Rondom de hoeve liggen meerdere weides, waar trekpaarden en vee worden uitgezet. Sinds eind de jaren 80 werden in de drinkpoelen op deze open weiden vroedmeesterpadden waargenomen, terwijl de populatie van deze dieren in Vlaanderen zeer zeldzaam is. Het betreft een bronpopulatie die voor het voortbestaan van de soort van groot belang is. Deze beschermde soort werd dan ook opgenomen in de doelstellingen van Natura 2000 voor het gebied en maakt het onderwerp uit van een speciaal soortenbeschermingsprogramma dat op Vlaams niveau werd goedgekeurd.

Als verantwoordelijke beheerders hebben wij niet gewacht op het verloop van deze procedures.

Als verantwoordelijke beheerders hebben wij niet gewacht op het verloop van deze procedures, maar zijn wij al jaren geleden op initiatief van de lokale specialisten, Natuurpunt en RLD, ingegaan op de



vraag om de poelen te laten schonen en opnieuw in te richten. Dit om het voortbestaan van de soort te garanderen. Dit was ook van belang omdat deze een metapopulatie vormt met de populatie in zandgroeve Ganzemans verderop, die in samenwerking met de private eigenaar ervan door Natuurpunt en RLD specifiek voor de soort werd heringericht en waarvan Natuurpunt het beheer waarneemt. Met dezelfde partijen en de gemeente Bertem worden overigens wandelingen en tellingen georganiseerd rond andere beschermde soorten als de rode wouw, de vuursalamander, enz.

AvH: in het kader van uw beheer hebt u al veel contacten gehad met lokale overheden en organisaties. Welke raad



Betonnen drinkbak met steenwand voor vroeidmeesterpad - © Weeberg

Hiervan abstractie maken is dus dé beginnersfout die men niet wil maken.

Actieve luisterbereidheid en geduld: de juiste manier om toenadering te zoeken is om zoveel mogelijk rekening te houden met alle dimensies die van belang zijn voor de toekomstige partner. Daarom moet er eerst goed geluisterd worden en niet alleen met feitelijke elementen rekening gehouden worden. Intellectuele en soms psychologische of emotionele gegevens zijn even bepalend, maar deze komen niet even gemakkelijk aan bod bij de eerste gesprekken. Zodoende moet er voor een uitnodigende sfeer in de contacten gezorgd worden, zodat de private beheerder zich niet in het defensief gedrukt voelt en uiting kan geven aan wat voor hem echt van belang is. Het loont vooral in te gaan op de persoonlijke interesses en ervaringen van de beheerder en deze te delen i.p.v. systematisch terug te komen op vastbepaalde externe doelstellingen. Het overtuigen en aannemen van nieuwe elementen vergt tijd, dus ga vooral niet uit van onmiddellijke resultaten of goedkeuring, maar beschouw elke opening als een succes op zich, als een stapsteen naar nieuwe mogelijkheden.

Werk zelf aan de context van de private eigenaar of beheerder: diens beslissingen zullen vaak rekening houden met wat familie, vrienden, burens, partners op het platteland of representatieve organisaties denken van de initiatieven. Weet hier ook kennis van te hebben en hierop in te spelen. Geslaagde precedenten, het bewijs van goede relaties met deze invloedssfeer en van nuttige



gevolgen van samenwerking; allemaal elementen die zeer overtuigend kunnen klinken. Maatschappelijke erkenning en *peer pressure* spelen hierbij ook een rol. Werken aan positieve communicatie rond de private beheerder en diens sector om betrokkenheid te stimuleren is zeker aangeraden.

 Vertrouwen komt te voet, maar
 vertrekt ijlings te paard.

Opbouw van vertrouwen en behoud van geloofwaardigheid: het gegeven woord heeft zijn waarde op het platteland; zich verschuilen achter instellingen of procedures werkt averechts. Vertrouwen komt te voet, maar vertrekt ijlings te paard. Daarentegen worden persoonlijke inspanningen om in de complexe administratieve realiteit blijvend de belangen van de private beheerder voor ogen te houden sterk gewaardeerd. Als dan ook nog interessante voorstellen of oplossingen uit de bus kunnen komen, kan men er zeker van zijn dat men punten scoort voor de lange termijn.

AvH: hartelijk dank voor deze nuttige raadgeving en vooral voor dit gesprek!



zou u meegeven aan hun medewerkers bij het aanspreken van private land-, bos- en natuurbeheerders voor meer samenwerking?

RdL: iedereen vertrekt altijd vanuit zijn eigen context, maar om samenwerking te verkrijgen, moet men wel deze van de andere partij op een geloofwaardige manier willen betreden. Ik zou dus zeker letten op het volgende:

Respect voor private eigendom en landbeheer op zich en specifiek voor de basiswaarden, opinies, belangen en interesses van de betrokken beheerder. De basishouding is hier van belang als ook de uitgangspunten: niemand houdt ervan meningen of situaties opgelegd te krijgen. Deze indruk mag dus niet gegeven worden. Vele private beheerders zijn al generaties lang actief, met alle kennis, investeringen, belastingen en inspanningen die hierbij te pas komen. Ook de regulerende en administratieve context maakt de zaken er niet gemakkelijker op. Zij zijn zeer attent op hun rechten en de financiële duurzaamheid van hun beheer.

Natuur



10 Vlaamse private natuureigen

Auteurs: Jurgen Tack, algemeen directeur, Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos en Alec van Havre, bestuurder Landelijk Vlaanderen

Op maandag 5 februari werden, in de Cercle Gaulois te Brussel, de Wildlife Estates Labels uitgereikt aan 10 Belgische private eigenaars met bijzondere verdiensten op het vlak van natuurontwikkeling. In aanwezigheid van de heren Humberto Delgado Rosa (Directeur-generaal Leefmilieu, Europese Commissie), Konstantin Kostopoulos (CEO Wildlife Estates) en Carlos Otero (voorzitter van de Europese wetenschappelijke commissie van het WE-label) mochten in totaal 10 Belgische private domeinen, waaronder 8 Vlaamse landgoederen en 2 Vlaamse wildbeheerseenheden het prestigieuze WE-label in ontvangst nemen:



De heer Vincent Dierckx de Casterlé neemt het Wildlife Estates Label voor het Landgoed Stoket in ontvangst.
© European Landowners' Organization

Landgoed Stoket (Geel)

Een prachtige groene long tussen Kasterlee en Geel, gelegen aan de Kleine Nete. De bosbouwtraditie van de familie Dierckx de Casterlé heeft hier gezorgd voor bijzonder verzorgde bossen met een specifiek oog voor waterbeheer. Het generatielange engagement van de familie in het kader van de Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij en later Landelijk Vlaanderen staat garant voor het behoud van veel biodiversiteit in een streek waar extensieve landbouw een zware tol heeft geëist.

Landgoed Heihuyzen (Malle)

Het landgoed Heihuyzen van de familie Lenaerts kiest voluit de kaart van het duurzaam beheer op economisch, ecologisch en maatschappelijk vlak. De doelstelling van het landgoed is en blijft ook het *self-sustaining* karakter ervan, de financiële zelfredzaamheid, zodat alle functies van het landgoed er zich blijvend kunnen ontwikkelen.

Om de biodiversiteit vooruit te helpen worden regelmatig natuurprojecten gerealiseerd met de hulp van de Vlaamse overheid en met de doelstellingen van Natura 2000 voor ogen. Over de jaren werden heel wat hectaren bos terug omgevormd naar land- en stuifduinen en heide.

In 2014 verkreeg het landgoed Heihuyzen ook de prestigieuze Europese 'Anders Wall' prijs voor milieuzorg.



De heer Christophe Lenaerts neemt het Wildlife Estates Label voor Landgoed Heihuyzen in ontvangst.
© European Landowners' Organization

Wildlife★Estates Label

aars krijgen europese erkenning



Ridder Philippe van Havre neemt het Wildlife Estates Label voor het Landgoed Overheide in ontvangst.

© European Landowners' Organization

Landgoed Overheide (Weelde)

Dit geheel van vijvers, vennen, bossen, heide en landbouwgrond, was het landgoed en observatiegebied van een van de stichters van de Belgische ornithologie, ridder Georges van Havre. Vandaag maakt het nog steeds een van de oudste jachtrevieren uit van de Antwerpse Kempen, met een stevige landelijke traditie en een hart voor de natuur.

Het landgoed ligt volledig in Natura 2000; de habitatwaardige natuurelementen komen onder natuurstreefbeeld in het kader van een natuurbeheerplan en de bossen zullen worden beheerd volgens de criteria geïntegreerd natuurbeheer.

Landgoed Het Loo

De zeer geslaagde balans tussen kwaliteitsvolle voedselproductie door landbouw, ecosysteemdiensten en de ontwikkeling van de biodiversiteit blijven de kern vormen van het beheer op Landgoed Het Loo, dat velen tot voorbeeld strekt. En dit zowel in Vlaanderen als in Nederland, want het landgoed strekt zich uit aan beide zijden van de grens, bij Hamont, in het noorden van Limburg.

Het bewijs blijven leveren van het slagen van deze duurzame balans vormt ook de motor van het engagement van de familie de l'Escaille om de toegevoegde waarde van de private sector op het platteland steeds opnieuw aan te kaarten, en zoals onze leden en lezers weten, geldt dit zowel voor Vlaanderen en België, als voor Europa!



De heer Robert de l'Escaille neemt het Wildlife Estates Label voor het Landgoed Het Loo in ontvangst. © European Landowners' Organization

Landgoed Weeberg (Leefdaal)

Het landgoed is op het plateau van Duisburg gelegen, en maakt een prachtig geheel uit van open agrarisch gebied met grote geïsoleerde bosmassieven, solitaire bomen en bermbegroeiing langs holle wegen en taluds. Het vormt al eeuwenlang de heimat van de familie de Liedekerke.

Deze familie heeft er ook bewust voor gekozen om in samenwerking met de VLM kilometers heggen, gras- en faunastroken en hectaren fauna-akkers aan te leggen, om de biodiversiteit in dit landbouwgebied sterk op te waarderen.

Het gebied ligt ook voor een derde deel in Natura 2000 en nu reeds werden in samenwerking met het Regionaal Landschap Dijleland bijzondere inrichtingswerken ten gunste van de vroegmeesterpad verricht.



Graaf Rodolphe de Liedekerke neemt het Wildlife Estates Label voor het Landgoed Weeberg te Leefdaal in ontvangst.

© European Landowners' Organization



Landgoed Scherpenbergen – De Hutten (Meerhout)

Het zeer afwisselend Kempisch landschap tussen Geel en Meerhout, gekenmerkt door beboste sikkelduinen en vroegere heideontginningen, telt een particulier landgoed dat reeds decennialang op eigen kracht verregaand experimenteert in natuurontwikkeling en -behoud, met prachtige realisaties tot gevolg en dit op het overgrote deel van de oppervlakte ervan. Deze bijzondere prestatie is het werk van de heer Alan Phillips en zijn rotsvast geloof in het opbouwen van expertise en het kiezen voor de juiste aanpak inzake privaat natuurbeheer. Het landgoed is volledig in Natura 2000 gelegen en vormt een schoolvoorbeeld van geïntegreerd natuurbeheer op alle vlak: economisch, ecologisch en sociaal. Het landgoed is ook een schoolvoorbeeld van geslaagde multifunctionaliteit waarbij duurzaam beheer van erfgoed en natuur centraal staan, en het maatschappelijk engagement van het landgoed een groot succes uitmaakt.



De heer Alan Phillips neemt het Wildlife Estates Label voor het Landgoed Scherpenbergen - De Hutten in ontvangst.

© European Landowners' Organization



Ridder Edmond (Junior) de Fabribeckers neemt het Wildlife Estates Label voor het Landgoed Loye in ontvangst.

© European Landowners' Organization

Landgoed Loye (Lummen)

In de Demervallei tussen Lummen en Herk-de-Stad verschijnt juist aan deze rivier het kasteeldomein van Looi met het omringende park en zijn prachtige dreven, bossen, landerijen en een groot vijvercomplex. Dit prachtig ensemble, volledig in Natura 2000, wordt al eeuwenlang verzorgd door de familie de Fabribeckers.

Het landgoed telt de grootste concentratie aan habitatwaardige galigaanvegetatie in Vlaanderen. Voor dit habitat, maar ook voor andere, zet het landgoed in op natuurprojecten en werkt het samen met vele andere landeigenaars aan de uitwerking van een gezamenlijk natuurbeheerplan met het Agentschap voor Natuur en Bos en de andere betrokken sectoren van de streek.

Wildbeheereenheid Vogelsanck

De leden van de wildbeheereenheid staan in voor het beheer van heel wat waterelementen, dijken, heide en bossen in het zeer waardevolle gebied De Wijers, tegen Hasselt in Limburg, het gebied van de 1.000 vijvers.

Het is het leefgebied bij uitstek van de roerdomp, de woudaap en de boomkikker, wiens populatie mede dankzij de inzet van de jagerij en het privaat beheer in deze streek sterk is gestegen. De leden van de WBE participeerden vanuit de jachtwereld zeer actief aan het LIFE+ 3watEr project, dat in 2014 de Natura 2000 Award heeft verkregen voor vernieuwende samenwerking en ook verleden jaar werd met steun van de WBE door vele actoren opnieuw een project uitgewerkt om nieuwe natuurdoelen te realiseren.



De heer Pierre Crahay neemt het Wildlife Estates Label voor het Wildbeheereenheid Vogelsanck in ontvangst.

© European Landowners' Organization

Wildbeheereenheid Tulderheide (Ravels)

De wildbeheereenheid Tulderheide is een kleine, maar zeer gedreven WBE in de Noorderkempen, voor wie de passie voor kleinwild vooraan staat en die hiervoor steeds opnieuw vele inspanningen heeft geleverd. Het combineert een zeer oude jachttraditie met nieuwe initiatieven en vormen van faunabeheer.

De wildbeheereenheid trekt voluit de kaart van het Vlaamse Patrijzenproject door de aanleg van hectaren wildakkers, het stimuleren van de aanleg van grasstroken en graslanden en het onderhoud van kilometers hagen, heggen en kleine landschapselementen.



Afsluitende toespraak door de heer Martin de Cock de Rameyen, Managing Director Agriland (sponsor Wildlife Estates Label België). © European Landowners' Organization

Kasteeldomein van Westerlo

Het kasteeldomein van Westerlo, dat dankzij de bijzondere inspanningen van prins Simon de Merode en zijn familie op socio-cultureel vlak een bijzondere uitstraling geniet (met prachtige musicals die de geschiedenis doen herleven) heeft ook op het vlak van natuur en bos een beheer dat een erkenning als deze van het Wildlife Estates Label meer dan verdient.

De biodiversiteit is er bijzonder gediend door een uitgebreid beheer van alle bossen, de omvorming van heel wat bossen naar volwaardig habitat, een aangepast beheer van de dreefstructuren en een opwaardering van de waterelementen op het domein ten bate van de natuur.



Heeft u interesse om het label te verkrijgen?

Voor wie?

Het Wildlife Estates Label is ontwikkeld om voorbeeldig privaat beheer op het vlak van fauna en flora op Europese landgoederen of territoria onder particulier beheer te erkennen en te promoten. Dit kan maar wanneer landeigenaars en -beheerders de nodige aandacht besteden aan duurzaam natuurbeheer. Alle landgoederen of territoria kunnen het label aanvragen. Er zijn geen beperkingen op het vlak van grootte, ligging of uitgevoerde activiteiten. De enige vereiste is dat het landgoed of territorium wordt beheerd vanuit een centrale visie.

Waarom?

Deelname aan het Wildlife Estates Label gebeurt op vrijwillige basis door landeigenaars en -beheerders om te werken aan een duurzaam beheer en behoud van fauna en flora dat bijdraagt aan sociale, economische en ecologische doelstellingen. Het WE-label communiceert regelmatig over de meest optimale beheertechnieken die door de leden worden ontwikkeld. Het informeert ook het grote publiek over het belang van landgoederen op sociaal, economische en ecologisch vlak.

Geïnteresseerd?

Neem contact op met de Vlaamse vertegenwoordigers voor het Wildlife Estates Label: Jurgen Tack (jurgen.tack@landelijk.vlaanderen); Alec van Havre (alec.van.havre@landelijk.vlaanderen).

Over het Wildlife Estates Label

Het Wildlife Estates (WE) Label werd opgezet in 2005 door belangrijke overheids- en private organisaties actief in het beheer van landgoederen met het oog op de ontwikkeling van een filosofie die de concepten van natuurbeheer en duurzaam landgebruik aan elkaar linkt. Het initiatief is sindsdien systematische gegroeid en promoot biodiversiteitsbehoud in functie van politieke, economische en sociale bezorgdheden op zowel Europees als nationaal gebied.

Het netwerk werd opgestart in Spanje, België, Frankrijk, Portugal en Nederland. Vandaag is het netwerk aanwezig in 17 landen, telt het 191 landgoederen die het label hebben verkregen en beslaat het in totaal reeds meer dan 1 miljoen hectare. De grootte van de deelnemende landgoederen varieert van enkele tientallen hectares tot enkele tienduizenden hectares. Ze hebben zich allen geschaard achter de gemeenschappelijke doelstelling om hun natuurlijke, culturele en sociale omgeving te bewaren en te verbeteren.



NATUUR

Soort in de kijker



© Zoë Helene Kindermann

Hazelmuis (*Muscardinus avellanarius*)

Classificatie: zoogdier, knaagdier
Statuut: ernstig bedreigd, habitatrichtlijn bijlage IV
Lengte: 8 cm + 8 cm staart
Gewicht: 15-30 g, tot wel 43 g voor winterslaap

Uiterlijk: oranjebruine bovenzijde, geelwitte onderzijde. Donzige vacht en dikke, behaarde staart, soms met een wit puntje.
Verspreidingsgebied: Centraal- en Zuidoost-Europa, van Zuidwest-Frankrijk tot Zuid-Zweden
Leefgebied: structuurrijke, gemengde bossen en struweelrijke bosranden
Voeding: vruchten (vnl. braambes), zaden, hazelnotel, ook wel knoppen, bloesems, schors en kleine insecten
Leefwijze: nachtdier
Winterslaap: oktober tot april
Voortplanting: vanaf april, tot 3 worpen per jaar
Nest: compacte geweven bal van ongeveer 10 cm, meestal op 5 m hoogte of lager in dicht struikgewas.
Dracht: 22-24 dagen, 2 tot 7 jongen per worp
Zoogtijd: 6-8 weken
Volwassen leeftijd: 10 weken
Levensverwachting: max. 4 jaar. Veel dieren sterven door honger tijdens de winterslaap.
Beheer: kleinschalig bosrandbeheer met voldoende vegetatiestructuur en voedselbomen en met een microklimaat van bij voorkeur zonnig en beschutte plaatsen. Houtkanten en hagen beheren in een cyclisch kap- en snoei-beheer.



© Didier

Spaanse vlag (*Euplagia quadripunctaria*)

Classificatie: insect, vlinder
Statuut: niet bedreigd, habitatrichtlijn bijlage II
Spanwijdte: 52-58 mm, rups tot 5 cm lang
Uiterlijk vlinder: vlinder heeft zwarte voorvleugels met crèmekleurig strepenpatroon en rode (uitzonderlijk geel of oranje) achtervleugels met zwarte vlekken.
Uiterlijk rups: behaard met onderbroken, oranje lengtestreep op de rug en een witte lengtestreep op de flanken.
Verspreidingsgebied: Midden-Europa en westelijk Azië
Leefgebied: vochtige, voedsel- en bloemrijke graslanden, zomen en ruigtes



© Tom Deroover

Waardplanten: voorkeur voor koninginnekruid, brandnetel, dovenetel, weegbree en hondsdrif
Leefwijze: vliegtijd tussen juli en augustus. Nachtactieve vlinder, bij warm weer ook overdag.
Voortplanting: rupsen komen in september uit het ei, overwinteren als jonge rups op de waardplant en verpoppen eind juni het jaar nadien
Levensverwachting: de vlinder leeft 1 seizoen
Beheer: behoud en herstel van vochtige, kruidenrijke graslanden en ruigten. Behoud en herstel van zonnige en bloemrijke graslanden en natuurlijke bosranden met natuurlijke overgangen. Gefaseerd maaien en niet alles in 1 jaar.



© Walter Baxter



© Hans-Petter Fjeld

Atlantische zalm (*Salmo salar*)

Classificatie: vis

Statuut: ernstig bedreigd, habitatrichtlijn bijlage II en IV

Lengte: 1-1,5 m.

Gewicht: tot 45 kilo

Uiterlijk: zeer afhankelijk van de leeftijdsfase. Slanke gestroomlijnde vis, zilveren kleur met kleine x-vormige zwarte stipjes boven de zijlijn. In zoet water neemt de zilveren kleur af, vrouwtjes worden donkerder en mannetjes ontwikkelen een oranje marmering en gehaakte onderkaak

Verspreidingsgebied: Atlantische oceaan vanaf Noord-Spanje tot de Barentssee, in de Noordzee en de Baltische zee en de hierop uitmondende rivieren.

Leefgebied: zee en schone en zuurstofrijke rivieren. Paaigronden omvatten ondiepe, slibvrije grindbanken met een matige stroomsnelheid.

Voeding: juvenielen vooral macrofauna, op zee wordt gejaagd op vis en kreeftachtigen.

Leefwijze: volwassen dieren zwemmen vanuit de zee honderden kilometers stroomopwaarts naar hun geboortegrond om voort te planten (paaieren)

Voortplanting: oktober tot december. Het vrouwtje zet de eieren (5-7 mm) af in een paaikuiltje die na 70 tot 200 dagen uitkomen. Volwassen dieren zwemmen terug naar zee. De juvenielen groeien eerst 3 jaar op in de geboorteriviertjes

Volwassen leeftijd: 3 jaar

Levensverwachting: 4-6 jaar

Beheer: Vismigratieknelpunten oplossen, zoals sluisen en stuwen. Een goede waterkwaliteit en zuurstof in de doortrekgebieden is belangrijk.

LANDELIJK WONEN

VERKOOP AGRARISCH VASTGOED

- > De gespecialiseerde makelaar mbt hoeves en gronden in buitengebied.
- > Deskundige begeleiding bij verkoop van uw hoeve of aankoop van uw droomlocatie.

Op zoek of te koop, contacteer ons: DANNY DE PAUW 0475 55 58 34
JO MULLIE 0477 52 57 82

AGRO
VASTGOED bvba

www.agrovastgoed.be



Bos

Toekomstvisie Bos en Samenleving

11 werven voor een rijker bos ten dienste van een rijkere samenleving



Auteur: Maurits de Groot, Projectcoördinator Particulier Bosbeheer – Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Op 17 november 2017 presenteerde het Bosforum een nieuwe visie voor Bos in Vlaanderen. Deze visie is het resultaat van een intens proces dat werd opgestart in het voorjaar van 2017 en waarbij een zeer brede groep actoren werd betrokken. Aan het proces werd onder meer bijgedragen door uiteenlopende sectoren als jeugd, landbouw, gezondheid en natuur. Er ging aandacht naar uiteenlopende thema's als bio-economie, biodiversiteit, klimaat en stadsplanning. Er waren bijdragen uit het middenveld, uit de bedrijfswereld, uit de administratie en uit de academische wereld. Het resultaat: een breed omvattende visie als basis voor het toekomstig Vlaams bosbeleid!

Het proces is begin 2017 gestart met het afnemen van 20 verschillende interviews bij professionelen uit de bovenstaande sectoren. Vanuit verschillende hoeken van de samenleving werd een stuurgroep samengesteld die zich heeft beziggehouden met de ontwikkelingen van de visie. Op deze manier hebben vele organisaties kunnen meedenken over de opmaak van de visie. Naast bosbeheerders werden ook natuurverenigingen, jeugdorganisaties, gezondheidsinstellingen, houtverwerkende bedrijven, agrariërs, steden en gemeenten, wetenschappers, belangenvertegenwoordigers enz. mee betrokken bij het proces via verschillende rondetafels en bilaterale gesprekken. Dit heeft geleid tot een document dat zowel door overheden als particulieren wordt gedragen.

De slotconferentie van 17 november was naast de afsluiting van een intens traject ook de start van een nieuwe dynamiek waarbij de Vlaamse bosbeheerders en gebruikers samen met de Vlaamse Overheid werken aan toekomstbestendige bossen in Vlaanderen. De toekomstvisie ondersteunt hierbij het beleid met 11 verschillende werven die in 6 thema's zijn verrat.

Thema 1: De ecologische functies van het bos

Slechts 15% van het Vlaamse bos kan worden beschouwd als 'oud bos', wat betekent dat het reeds voorkwam ten tijde van de opmaak van de Ferrariskaart in 1775. Een steeds intensievere landgebruik in combinatie met een sterke bevolkingsgroei hebben een grote druk

op het buitengebied gelegd. Heel wat waardevolle bossen met hun karakteristieke flora en fauna verdwenen. Het is tijd om het tij te keren. In Vlaanderen worden hierrond al langer goede inspanningen geleverd. Toch blijft de inzet op biodiversiteit ontzettend belangrijk. Meer diverse bossen kunnen zich beter wapenen tegen verstoringen zoals toenemende droogte of een verhoogd stormrisico.

Beleidswerf 1: Versterk verder het goed ecologisch evenwicht van onze bossen. Vergroot het bosareaal. Zet daarbij in op uitbreiding van bestaande bossen, zodat zij alle functies ten volle kunnen ontwikkelen. Houd steeds voor ogen dat een goede biodiversiteitsbasis een belangrijke voorwaarde vormt voor gezonde en duurzame bossen.



Feel Wood
Forêt Pro Bos

Met steun van het Europees Fonds voor
Regionale Ontwikkeling



Vlaanderen
is natuur



Beleidswerf 2: Haal het bos uit zijn isolement en differentieer het bosbeleid. Houd rekening met het bestaan van verschillende types 'bos', waarbij grote aaneengesloten bossen een andere benadering krijgen dan kleine bosnippers, geïsoleerde bomengroepen, kleine landschapselementen, bomen in een bewoonde omgeving... Kom daarbij tot een totaalvisie die de diverse types een eigen plaats en functie geeft. Ontwikkel een 'landschappelijke' visie waarin verschillende bostypes een plaats hebben en in relatie staan tot hun omgeving. Leg hierbij de link naar het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) en maak gebruik van de landschapsbeelden die in sommige provincies worden ontwikkeld.

Beleidswerf 3: Ga na welke stappen moeten worden gezet om de negatieve impact van globalisering en klimaatverandering op onze bossen in te perken. Stimuleer onderzoek en kennisontwikkeling en integratie van nieuwe inzichten ter zake. Zet het beleid in op weerbaarheid. Verhoog de variatie in soorten, leeftijd en structuur en draag zorg voor behoud en herstel van goede bosbodems.

Thema 2: De Productiefunctie van het Bos

Hout is een belangrijk natuurproduct. Het is aangenaam, decoratief, multi-inzetbaar en bovendien hernieuwbaar en makkelijk te recyclen. Wanneer hout groeit, slaat het CO₂ op, terwijl alternatieve bouwmaterialen zoals kunststoffen, staal, beton en aluminium voor een significante CO₂-uitstoot zorgen. Van het totale houtgebruik in Vlaanderen komt slechts 5% van het hout uit het Vlaamse bos. Vlaanderen moet naar de toekomst haar verantwoordelijkheid nemen en haar zelfvoorzieningsgraad opkrikken. Het is duidelijk dat duurzame houtproductie een hoge prioriteit verdient bij de transitie naar een duurzame circulaire economie.

Beleidswerf 4: Zet in op het versterken van de band tussen de houtproductie uit Vlaamse bossen en de lokale en regionale markt. Een mogelijke aanzet daartoe kan geleverd worden door in te zetten op een rol van 'facilitator', die de Vlaamse markt, zowel inzake productie, verwerking als eindconsumptie kent en de houtverwerkende nijverheid koppelt aan datgene dat onze Vlaamse (bio)diverse bossen te bieden hebben. Maak een verbinding naar het beleidsveld economie, zodat ook van daaruit beleidsinstrumenten kunnen worden ingezet.

Thema 3: De sociale-, milieu- en gezondheidsfuncties van het bos

In het steeds meer gehaaste leven is het bos een oase van rust en bezinning. Uit onderzoek blijkt dat bossen een uitermate positieve invloed hebben op de gezondheid. Bossen en bomen vangen fijnstof af en filteren en koelen de lucht. Een regelmatig bosbezoek versterkt het immuunsysteem. Spelen in het bos is essentieel voor de ontwikkeling van de motoriek van jonge kinderen. De natuur blijkt ook een mentale vluchtheuvel met weldadige effecten op onze hersenen. De impact van een kwaliteitsvolle groene ruimte is dus groot. Al die troeven van het bos missen hun effect niet op het economisch vlak. Investeren in bos bezorgt ons een enorme besparing op de zorgkosten.

Beleidswerf 5: Voer een actief beleid dat de bijdrage van bos, bomen en groen met zowel de preventieve als de curatieve gezondheidszorg integreert. Bouw bruggen tussen het bos- en natuurbeleid en het gezondheidsbeleid. Zet in samenwerking met de gezondheidssector gezamenlijke projecten op als aanzet tot geïntegreerd beleid. Betrek daar de gezondheidszorg mee in. Ga na welke positieve impact het inzetten op bos en groen kan hebben op de kosten binnen de gezondheidszorg. ▶



© Fotomark Antwerpen

Beleidswerf 6: Groepeer de expertise rond toegankelijkheidsbeleid en pas waar nodig het toegankelijkheidsbeleid aan. Doe dit in dialoog tussen beheerders en gebruikers, zodat er een maximaal draagvlak voor wordt gecreëerd. Houd bij het opstellen van toegankelijkheidsregels rekening met de factor 'nabijheid' en differentieer de regels mede op deze basis.

Thema 4: Het bos en zijn burens

Ruimtelijke ordening in Vlaanderen is een ingewikkelde materie. Toch moeten hierrond goede afspraken worden gemaakt om verschillende typen landgebruik te laten plaatsvinden. Iedere functie heeft natuurlijk zijn belang. Bij bosuitbreiding moet ook goed nagedacht worden over de ruimtelijke inpassing. Zo moet er rekening worden gehouden met landbouwers, eigenaars, gemeenten en het belang van open natuur. Ook moet bosuitbreiding juist daar zijn waar de nood het hoogst is. Bijvoorbeeld rond steden en woonkernen.

Beleidswerf 7: Zet, in overleg met de diverse actoren, een ambitieuze agenda op om te komen tot definitieve ruimtelijke bestemmingen binnen de Vlaamse open ruimte. Werk gebiedsgericht en systematisch. Maak voldoende menskracht, expertise en middelen vrij om dit proces binnen realistische termijnen tot een goed einde te brengen. Vraag hiertoe ook het engagement van de betrokken actoren. Stel, in overleg met de actoren, onafhankelijke (landschaps)regisseurs aan om de processen te begeleiden en tot een goed einde te brengen. Leg de link met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Beleidswerf 8: Breng het bos naar de bewoning (en niet de bewoning naar het bos). Zet sterk in op het verbossen en vergroenen van de beschikbare openbare ruimtes in en rond steden en gemeenten. Streef ernaar om voor iedere stad of gemeente minstens een (speel)bos te voorzien. Zorg voor een goed evenwicht tussen de draagkracht van de bossen en de recreatie erin. Ontwikkel verbindingen tussen de (beboste) rand en de woonwijken. Stimuleer op gemeentelijk vlak opnieuw een 'vernatuurlijking' van particuliere tuinen door een beleid van positieve incentives. Breng zo mens en natuur terug dichterbij elkaar.

Thema 5: Uitdagingen voor het Vlaamse bosbeheer

In het sterk verstedelijkt en versnipperd Vlaanderen is bosbeheer een uitdaging. Niet alleen de bossen zelf liggen erg versnipperd door het landschap waardoor planten en dieren van verschillende populaties niet meer met elkaar in contact kunnen komen, ook het eigendom is zeer versnipperd. De gemiddelde oppervlakte per eigenaar ligt onder de 1 hectare, dit heeft zeer nadelige gevolgen voor de effectiviteit van het beheer. Zowel voor private beheerders als voor exploitanten levert dit een niet te onderschatten meerkost op.

Beleidswerf 9: Voer een actief beleid van ontsnippering op drie terreinen: fysieke ontsnippering, ontsnippering in beheer en ontsnippering in eigendom. Maak bij de ontsnippering van het beheer gebruik van de instrumenten in het natuurdecreet: stimuleer samenwerking tussen diverse types eigenaars en beheerders (privé, overheid, natuurverenigingen). Bij ontsnippering van het beheer hoort ook ontsnippering van de kennis. Stimuleer daarom ook de gezamenlijke kennisopbouw. Werk een goede instrumentenmix uit en zet hier volledig op in.

Beleidswerf 10: Ontwikkel een beleid gericht op het versterken van de houtproductie. Koppel dit aan een verbeterd ecologisch beheer. Betrek de exploitant hierbij. Ondersteun het investeren in nieuwe duurzame ontginningstechnieken. Steun initiatieven om kennis en inzicht inzake houtproductie bij een breder publiek te stimuleren.

Thema 6: De Bosfinanciering

Natuurlijk kost bosbeheer ook geld. Zeker als ervoor wordt gekozen een bos op ecologische wijze te beheren gaat dit ten koste van de producerende, en dus renderende, functie. Dit is niet altijd erg want het belang van andere functies wordt niet onderschat. Toch moet men nadenken over het duurzaam financieren van beheer. Dit geldt eveneens voor bosuitbreiding, waarbij er nu grote noden zijn, maar de effectieve realisatie beperkt blijft.

Beleidswerf 11. Versterk de financiering van de verwerving van te bebossen gronden en het bosbeheer gericht op de realisatie van ecosysteemdiensten – door overheden, natuurverenigingen of particulieren. Creëer een bosuitbreidingsfonds. Link bosfinanciering aan maatschappelijke diensten (ecosysteemdiensten) en zet daarbij in op alternatieve financieringsbronnen. Spreek ook intensiever de mogelijke Europese middelen aan (zoals PDPO). Stimuleer ook lokale overheden om meer en beter bos te realiseren.

Momentum

De lancering van de Toekomstvisie Bos en Samenleving komt op een goed moment. Recent werd het klimaatakkoord van Parijs ondertekend waarbij vele landen, waaronder België, zich schaarde achter ambitieuze doelstellingen om de invloed van de mens op het klimaat te temperen. Bossen kunnen daarbij helpen, vooral als ze daarvoor optimaal worden ingezet en beheerd.

In het komende anderhalf jaar vinden er belangrijke lokale, regionale en Vlaamse verkiezingen plaats waar de nieuwe toekomstvisie zeker een invloed op zal hebben. Het proces heeft een dynamiek teweeggebracht waardoor het draagvlak voor bos in Vlaanderen enorm is gegroeid.

Als bossector pakken we dit momentum graag met beide handen aan om het bos, en allen die daarbij zijn betrokken, in een opwaartse spiraal te brengen. We rekenen daarbij op politieke wil en het engagement van alle Vlamingen. Zo creëren we een rijker bos voor een rijkere samenleving.



natuur werkt

WE HELPEN JE BIJ DE OPMAAK VAN UW

NATUURBEHEERPLAN

Onze beheerplannen zijn COMPACT en sterk gericht op UITVOERING!

- ✓ Het beheerplan leest als een praktische handleiding
- ✓ De maatregelen zijn gericht op het realiseren van een economische meerwaarde
- ✓ Je ontvangt subsidies wanneer je verhoging van natuurwaarden nastreeft
- ✓ Je hoeft geen bijkomende vergunningen aan te vragen voor een periode van 24 jaar



www.corridor.land
+32 498 72 15 13
info@corridor.land

Erfgoed

Auteur: Marie-Sophie de Clippele, F.R.S.-FNRS doctoraatstudente aan de Universit  Saint-Louis – Bruxelles en Universit  Paris-Saclay, juridisch expert bij Historische Woonsteden & Tuinen



De verantwoordelijkheid van de privé-eigenaar van een geklasseerd monument

Op 1 oktober 2015 stelde het Grondwettelijk Hof de vzw Historische Woonsteden & Tuinen in het gelijk en bevestigde het principe van een gepaste schade-loosstelling in ruil voor de onevenredige beperkingen op het eigendomsrecht. Dat besluit is een interessant beginpunt om de balans op te maken in verband met de verantwoordelijkheid van de privé-eigenaar van een geklasseerd monument.

“Les propriétaires privés d’un monument class  le savent bien: une fois leur bien protégé au nom du patrimoine culturel, ils deviennent les principaux responsables de sa conservation.” Priv eigenaars van een geklasseerd monument weten het maar al te goed: zodra hun eigendom beschermd is als cultureel erfgoed worden ze de hoofdverantwoordelijken voor de conservatie ervan.

De eigenaars zijn dus verantwoordelijk, maar in welke mate? En wat krijgen ze daarvoor in ruil? Dat zijn vragen die deze beschermers van ons erfgoed vaak bezighouden. De eerste vraag, die van de verantwoordelijkheid, heeft al veel inkt laten vloeien. Zo onderscheidde professor François Ost, in een artikel dat al van 1995 dateert, vier aspecten van de ecologische verantwoordelijkheid. François Ost nam ideeën over die naar voren werden gebracht door de filosofen Hans Jonas en Paul Ricoeur en stelde een evolutie vast in het begrip verantwoordelijkheid, die wordt gezien als de wijziging van de voorwaarden voor de toepassing van de ethiek.

Evolutie van de verantwoordelijkheid van de eigenaars

In het vroegere concept aansprakelijkheid – dat twee aspecten omvatte: de foutaansprakelijkheid en de wettelijke aansprakelijkheid – werd naar het verleden gekeken: er werd een schuldige gezocht aan wie een fout ten laste kon worden gelegd. Die moraliserende opvatting van aansprakelijkheid heeft haar nut, maar is niet geschikt voor de milieu en culturele uitdagingen.

Het nieuwe concept verantwoordelijkheid – dat eveneens twee aspecten omvat: de preventieverantwoordelijkheid en de participatieverantwoordelijkheid – kijkt naar de toekomst, zoals een verantwoordelijke ouder die een kind op de wereld heeft gezet en de plicht heeft om het op te voeden.

Door die positievere opvatting kan ethisch gedrag beter worden gestimuleerd en wordt die ethische aanpak niet verlamd uit angst voor de fouten die in het verleden werden gemaakt. Volgens François Ost beïnvloeden die vier aspecten van de verantwoordelijkheid elkaar wederzijds.



De foutaansprakelijkheid, en het beruchte artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek waarin ze voorkomt, is goed gekend bij de burgers. Eigenaars van monumenten zijn er net als om het even wie aan onderworpen, en het feit dat hun eigendom geklasseerd is, verandert niets aan dat aansprakelijkheidsmechanisme.

De wettelijke aansprakelijkheid speelt een rol in relatief welomschreven gevallen, waarop we niet zullen terugkomen. Het aspect van de verantwoordelijkheid dat in het bijzonder van belang is voor de eigenaars van geklasseerde monumenten is echter dat van de preventie. Volgens het gezegde: "voorkomen is beter dan genezen", wordt de eigenaar verondersteld elke schade aan het cultureel erfgoed waarvan hij eigenaar is te voorkomen.

Verplichtingen van de eigenaar

Als een eigendom wordt geklasseerd, brengt dat voor de eigenaar een aantal verplichtingen met zich mee, wat leidt tot een strikter verantwoordelijkheidsstelsel dan voor een eigenaar van gewoon onroerend goed.

De fundamentele verplichting is die van de instandhouding van het monument.

Dat houdt enerzijds actieve plichten in, zoals de verantwoordelijkheid om onderhouds-, renovatie- of restauratie werken uit te voeren, of werken om het monument veilig te stellen, met of zonder voorafgaande vergunning. Anderzijds zijn er passieve plichten, zoals het verbod

om het historisch monument af te breken, te vernielen, te verplaatsen of de materiële integriteit ervan aan te tasten zonder voorafgaande toelating.

Er bestaat weliswaar een belastingverlagingssysteem op Belgisch federaal niveau, dat werd overgedragen naar de Gewesten vanaf de zesde Staatsher-



Wat krijgen eigenaars in ruil daarvoor?

Dan komen we tot de tweede vraag die op de lippen van de eigenaars brandt: wat krijgen ze in ruil voor al die verplichtingen?

Momenteel kan de eigenaar een beroep doen op verschillende compensatiemiddelen, waarvan de werkelijke reikwijdte echter soms moet worden genuanceerd. Er zijn eerst en vooral de subsidies en premies en daarnaast de fiscale stimuli, aangezien de wetgever belastingverlagingen of -vrijstellingen kan voorzien, wat als voordeel heeft dat de eigenaar een stimulans krijgt en dat zijn gevoel van verantwoordelijkheid om het goed te onderhouden wordt vergroot.

Maar... de fiscale instrumenten worden nog onderbenut.

vorming in 2014. Momenteel steunt het Waalse Gewest nog steeds op het federaal regime, terwijl het Vlaams Gewest haar eigen belastingverminderingssysteem uitwerkt ter vervanging van het Federale en het Brussels Gewest het systeem eenvoudigweg heeft afgeschaft zonder iets in de plaats te voorzien. Bovendien zijn de Gewesten bevoegd voor schenkingsrechten en erfrechten, evenals voor de onroerende voorheffing, en zijn op dat vlak nieuwe instrumenten aan het uitwerken, maar vaak zijn deze instrumenten verspreid of soms minder voordelig voor de eigenaar.

De gewesten zijn elk van hun kant bezig met het onderzoeken van de mogelijkheden van fiscale hefbomen, met name via de verlaging van de schenkingsrechten in Vlaanderen of via het project tot vrijstelling van schenkings- en erfrechten onder voorwaarde dit vrijgestelde bedrag te herinvesteren in het goed in Wallonië, maar de politieke wil is niet overal dezelfde.

Een andere tegenprestatie is die van de schadeloosstelling voor de klassering. Geven het klasseren van het goed op zich en de lasten die dat meebrengt de eigenaar recht om een schadeloosstelling te vragen?

De traditionele jurisprudentie voorziet niet in het toekennen van een schadeloosstelling voor de lasten die aan de klassering verbonden zijn.

In het algemeen niet. De traditionele jurisprudentie voorziet niet in het toekennen van een schadeloosstelling voor de lasten die aan de klassering verbonden zijn, tenzij de wetgever dat uitdrukkelijk voorzien heeft. De recente ontwikkelingen wijzen er echter op dat de rechters aandacht hebben voor de kwestie van het 'billijk evenwicht' tussen maatregelen voor de bescherming van het cultureel erfgoed en de lasten die op de eigenaar rusten (met of zonder compensatie).

Er bestaan immers veel regels die behoorlijk zware lasten opleggen aan de eigenaar. Dat stelsel is veel strikter dan dat voor de eigenaars van gewone onroerende goederen. De kwestie van de evenredigheid rijst dan: staat dit geheel van lasten in verhouding tot het doel van de bescherming van het cultureel erfgoed?

Schadeloosstelling van de eigenaar

Als de lasten buitensporig zijn, zou de eigenaar door de rechter een vergoeding toegekend kunnen krijgen. Het principe van gelijkheid van de burgers ten aanzien van de openbare lasten biedt ook een juridische grondslag voor die evenredigheidsredenering. Op 1 oktober 2015 bevestigde het Grondwettelijk Hof deze nuancering die werd aangebracht aan de traditionele jurisprudentie.

De gemeenschap is overigens ook verantwoordelijk voor de bescherming van het erfgoed.

Dat is het vierde aspect van de verantwoordelijkheid, de participatieverantwoordelijkheid.

Besluit

Over al die verantwoordelijkheid en – privé, openbaar en collectief – dient grondig te worden nagedacht. Dat zou de deur kunnen openen voor een nieuw model van bescherming van het erfgoed, waarin zowel de eigenaar, de overheid als de gemeenschap beschermers van hun cultureel erfgoed zijn, verantwoordelijk voor de bescherming ervan, en dat ze dat doorgeven aan de toekomstige generaties.



U beheert uw erfgoed met uiterste zorg.

Wij doen hetzelfde voor uw verzekeringen.

Wat u nauw aan het hart ligt, beschermt u met uiterste zorg. Of het nu gaat om uw patrimonium, uw professionele activiteiten of uw gezin. Wij dragen daar graag ons steentje aan bij. Dankzij onze jarenlange ervaring in het verzekeren van ondernemingen, bedrijfsleiders en zelfstandigen uit alle sectoren weten we perfect hoe we u optimaal kunnen beschermen.

Wenst u meer informatie of persoonlijk advies? Bel ons op **03 482 15 30** of mail naar **info@vandessel.be**.

Over Van Dessel Insurance Brokers

Van Dessel biedt onafhankelijk verzekeringsadvies aan ondernemingen en particulieren. Wij beheersen uw risico's met een pakket polissen op maat van uw bedrijf en uw gezin. En met juist advies van specialisten.

www.vandessel.be

VD
Van Dessel
Insurance Brokers

Natuur

Moedwillig gebruik van vergiftigd lokaas mag niet langer geduld worden



Auteur: Jurgen Tack, algemeen directeur Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Op dinsdag 19 december ondertekende Christophe Lenaerts, als voorzitter van Landelijk Vlaanderen, het charter tegen het moedwillig gebruik van vergiftigd lokaas. Hij deed dat in het bijzijn van Vlaams minister van Landbouw Joke Schauvliege en haar collega bevoegd voor Dierenwelzijn, Ben Weyts. Samen met Landelijk Vlaanderen ondertekende nog zeven andere belangenverenigingen het charter: Hubertus Vereniging Vlaanderen, Vogelbescherming Vlaanderen, Landelijke Gilden, Nationale Raad voor Dieren Liefhebbers, Vinkeniersbond, Belgische Vereniging van Parkieten- en Papegaaienliefhebbers en Vlaamse Fokkerijcommissie Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus. Ook VRT-journalist Ruben Van Gucht ondertekende het charter. Hij verloor het afgelopen jaar zijn hond nadat die werd vergiftigd en deed toen een oproep aan de betrokken ministers om werk te maken van bovenvermeld charter.

“Nog te veel word ik geconfronteerd met getuigenissen van Vlamingen die hun huisdier hebben verloren door gif dat doelbewust geplaatst is. Vandaag beleven we een doorbraak in die zin dat verschillende verenigingen en federaties, van de vinkeniers tot de jagers, de problematiek erkennen en er tegen willen optreden.” (Vlaams minister van Dierenwelzijn Ben Weyts)

Alle betrokkenen zijn het er over eens dat de geldende wetgeving op zich voldoende duidelijk is. Bij autopsie van vergiftigde dieren worden werkzame stoffen aangetroffen die wettelijk verkocht, bezit, noch gebruikt mogen worden. Bezitters van producten (in stock) die niet langer geautoriseerd zijn in de Europese



Unie, moeten voldoen aan de wettelijke inleveringsplicht. In het kader van de Vlaamse natuurregeling geldt een algemeen verbod op het gebruiken van vergiftigd lokaas om dieren te doden. In het kader van de Vlaamse Dierenwelzijnswet mogen dieren bovendien enkel gedood worden volgens de minst pijnlijke methode en, tenzij in geval van heikracht, na voorafgaande bedwelming van het dier. Voor de bestrijding van schadelijke organismen mag enkel de meest selectieve, de snelste en de voor het dier minst pijnlijke methode gebruikt worden. Het bewust viseren van o.a. huisdieren en roofdieren en het gebruik van vergiftigd lokaas op een dergelijke manier dat ook andere dieren dan het bestreden ongedierte risico lopen, zijn dan ook verboden.

Burgers die vandaag nog over verboden werkzame stoffen beschikken, bijvoorbeeld aldicarb (merknaam Temik Regent Plus), worden opgeroepen om deze onverwijld alsnog in te leveren. Professionelen kunnen hiervoor terecht bij AgriRecover (www.agrirecover.eu), dat periodiek lege verpakkingen en vervallen producten ophaalt bij de bedrijven. Burgers en particulieren moeten het product inleveren bij het inzamelpunt voor Klein Gevaarlijk Afval (KGA) van de gemeente, dat is meestal het containerpark.

“Wie moedwillig dieren vergiftigt, hoort in geen enkele vereniging thuis, die moeten er uit. Dat kan het imago van de betrokken verenigingen enkel ten goede komen.” (Vlaams minister van Dierenwelzijn Ben Weyts)

Op het niet-inleveren van verboden producten of het gebruik van vergiftigd lokaas, staan zware straffen die kunnen oplopen tot 2 jaar gevangenisstraf en/of een geldboete tot € 250.000. Dat sluit bijkomende sectorspecifieke maatregelen niet uit. Bezitters van verboden of vervallen producten waarvan de inlevertermijn is verstreken, hebben er dus alle belang bij om alsnog zelf de stap tot inlevering te zetten.

Het Agentschap voor Natuur en Bos voorziet op zijn website een centraal contactpunt voor meldingen van incidenten, staat in voor de opvolging van de meldingen en desgevallend de dispatching van de meldingen naar de bevoegde autoriteit voor verdere behandeling. Ministers Schauvliege en Weyts reageren tevreden op de ondertekening van het charter en de bereidheid van heel wat organisaties om de problematiek ook actief aan te kaarten bij hun leden.



Bosbouw

Machtsmisbruik of onwetendheid bij de aanvraag van een kapmachtiging?



Auteur: Valérie Vandenabeele, Sr. Project Manager Natura 2000 & Policy Officer, Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos & Hubertus Vereniging Vlaanderen

Bij Landelijk Vlaanderen krijgen we de laatste jaren steeds vaker vragen binnen van eigenaars die een kapmachtiging vragen voor een rij populieren. Daarbij constateren we de gekste redeneringen van gemeentediensten om ofwel de machtiging niet te verlenen, ofwel de toekenning te onderwerpen aan allerlei onlogische voorwaarden. Hierna geven we u een overzicht van de meest courante en frapantste zaken die ons bereiken. Het gaat hierbij voor alle duidelijkheid steeds om bomen, meestal populieren, in lijnverband, niet in bosverband. Deze zijn (in de meeste gevallen) onderworpen aan een stedenbouwkundige vergunning, intussen genaamd: de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

Kaprijp

In een case kreeg de aanvrager bericht dat hij geen toelating kreeg voor het kappen van zijn 40-50 jaar oude populieren, omdat de bomen niet kaprijp waren. Als we verder lazen, definiëerde de expert van de gemeente het niet kaprijp zijn als volgt: “de bomen vertonen geen tekenen van rot, ziektes of afsterven van de takken”. Men vroeg de eigenaar zelfs om een VTA (Virtual Tree Assessment)-certificaat, een dure analyse die nagaat of de bomen ziekteverschijnselen vertonen of niet. Populieren worden normaal aangeplant voor de economische waarde van het hout, met erfgoed en ecologisch toegevoegde waarde. Men stelt dat ze kaprijp zijn omdat men verwacht dat ze op dat moment een maximale opbrengst leveren in de tijd.

Verplicht heraanplanten met eiken

Gemeenten zijn in vele gevallen ook van mening dat men met andere soorten als eik, linde of haagbeuk moet heraanplan-

ten. De redenen zijn divers: omdat de gemeente een eigen natuurbeleidsplan opmaakte, omdat deze zogenoemd beter bestand zouden zijn tegen windschade (wat dan weer in contrast is met onze vorige gemeente die meende dat de populieren niet ‘kaprijp’ waren). Sommige gronden zijn ook niet eens geschikt voor de aangeraden soorten van de gemeente: te nat, te zwaar enz.

Borgsommen

Er worden borgsommen van € 1.500 tot € 16.000 gevraagd. De gemeente heeft geen gegronde reden om een borgsom te vragen. Indien de stand still (die volgens het natuurdecreet verplicht is) niet nageleefd wordt, is natuurinspectie de bevoegde overheid om overtredingen te handhaven. U kunt er zo mee geconfronteerd worden dat u een borgsom betaalde en daarbovenop een boete krijgt voor het niet heraanplanten. U betaalt dan twee keer, hetgeen niet correct is.

Oproep aan steden en gemeenten

Wij willen de steden en gemeenten bij deze met aandrang vragen om de geldende wetgeving te respecteren en niet zelf initiatieven te nemen in materies waarmee ze niet steeds vertrouwd zijn. Steden en gemeentes die vragen hebben hierover, kunnen ook steeds met ons contact opnemen voor meer info.



Verplicht heraanplanten met essen

En waarom niet verplichten om te heraanplanten met essen en daarenboven nog een borgsom vragen? Hilarische situaties! Hoewel iets minder als u de ongelukkige eigenaar bent. U kunt zo een borgsom betaald hebben voor een soort die gegarandeerd niet zal groeien omwille van de essenziekte, die bij de gemeentelijke expert blijkbaar nog onbekend is... een garantie om uw borgsom nooit meer terug te zien, én daarenboven nog een boete van natuurinspectie te riskeren.

Verplicht uitfrezen stobben

Een van de gemeentes wou het uitfrezen van de stobben verplichten 'om de nieuwe aanplant voldoende slaagkansen te geven'. Normaliter plant men de nieuwe aanplant echter aan tussen de stobben van de oude aanplant. Wil men immers de bomen op dezelfde plaats aanplanten, dan zal men de grond 3-5 jaar moeten laten rusten opdat de bodem op de plaats waar de vorige bomen stonden opnieuw van goede kwaliteit is voor de jonge nieuwe aanplant. Het uitfrezen is eerder een esthetische ingreep.

Verplichte minimale afstand van 12m

Om onduidelijke reden vragen gemeentes soms ook om de heraanplant op minimum 12m te plaatsen. In rijverband raadt men gemiddeld een plantafstand van 7m aan voor populier. 12m is eerder een maximum, men kan zelfs op 4m afstand planten, afhankelijk van hoe snel men ze wil laten groeien, welke houtkwaliteit men wenst.

Verplicht heraanplanten van hetzelfde aantal

In een van de cases wou een eigenaar 40 bomen kappen, maar er een 50-tal terug aanplanten, omdat een aantal in het verleden omgewaaid of afgeknakt waren. De gemeente legde op dat er exact 40 bomen (in dit geval dan nog zwarte els) teruggeplant moesten worden. We weten allen dat minister Schauvliege nochtans heel blij zou is als u extra bomen wil aanplanten...

Heraanplanten voor de natuur

We kregen ook enige tijd terug een dossier binnen van een eigenaar die haar vijver ecologisch wou verbeteren door de omliggende struiken te kappen om zo inval van bladeren die het water met nutriënten verrijken tegen te gaan. De gemeente wou de kapvergunning enkel verlenen, mits de struiken op dezelfde plaats terug aangeplant zouden worden... omwille van de natuurwaarde!

Uw ledenvoordeel

Wordt u zelf geconfronteerd met dergelijke gekke voorwaarden voor uw kapvergunning, dan kunt u steeds bezwaar indienen bij de deputatie van de provincie. Wij raden aan om zo mogelijk eerst de zaak met de gemeente te bespreken. Neem daarvoor zeker alvast de in dit artikel vermelde argumenten mee en vraag gerust raad bij ons Landelijk Vlaanderen team!



Feel Wood
Forêt Pro Bos

Met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling



Vlaanderen
is natuur



Landelijk VASTGOED ANDERS BEKEKEN



landelijk wonen



bouwkundig erfgoed



agrarisch vastgoed

Luchtverontreiniging in Vlaanderen

Luchtverontreiniging blijft een knelpunt in onze Vlaamse levensstijl. Hoewel de cijfers van 2016 een dalende trend van de lozing van luchtverontreinigende stoffen en broeikasgassen sinds 2000 verderzetten, blijven de cijfers hoog. In het nieuwe rapport van VMM zien we dat de impact van energie en industrie afneemt, maar die van gezinnen en verkeer toeneemt. De uitstoot van di-

oxines en PCB's (chloorverbindingen) is spectaculair gedaald door afnemende verbranding in open vuur en PCB-houdende transformatoren en condensatoren worden ontmanteld. Emissies van insecticide HCH zijn volledig verdwenen en de PAK's (koolwaterstoffen) nemen toe. De uitstoot van fijn stof en zware metalen, alsook zure regen daalt. De uitstoot van ozonvormende stoffen is

met meer dan een derde gedaald, de ozonafbrekende emissies zijn sinds 2000 met maar liefst 86% gedaald. Wie het volledige rapport wil lezen, vindt dit op de website van VMM: www.vmm.be/publicaties/lozingen-in-de-lucht-2000-2016.



© Gert Bogemans

Openbaar onderzoek Natura 2000



Het openbaar onderzoek van de Managementplannen versie 1.1 voor de verschillende Vlaamse Speciale Beschermingszones Natura 2000 is opgeschoven naar het begin van de zomer. Wij houden u op de hoogte.

Vlaanderenkiest.be

Op 14 oktober 2018 trekt de Vlaamse kiezer naar de stembus om nieuwe gemeente- en provincieraadsleden te kiezen. In Antwerpen komen daar nog stadsdistrictsraden bij. Naar aanleiding hiervan lanceerde het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) de officiële verkiezingswebsite 'vlaanderenkiest.be'.

Bron: Persbericht van Vlaamse overheid en Beleidsdomein Kanselarij en Bestuur



© Gert Bogemans

RUP Kempische Kleiputten

Op 22 december stelde de Vlaamse Regering het ontwerp RUP (Ruimtelijk Uitvoeringsplan) vast. Het AGNAS-RUP (Afbakening van de Gebieden van de Natuurlijke en Agrarische Structuur) omvat de gemeentes Brecht, Rijkevorsel, Merksplas, Beerse en Turnhout. Het openbaar onderzoek loopt tot 6 april. Meer informatie via: <https://rsv.ruimte-vlaanderen.be/RSV/Ruimtelijk-Structuurplan-Vlaanderen/Planningsprocessen/Landbouw-natuur-en-bos/Noorderkempen/RUP-Kempische-Kleiputten>.

Glyfosaat

Europa besliste eind 2017 om het gebruik van glyfosaat met 5 jaar te verlengen. Round-up (die glyfosaat bevat) mag nog steeds verkocht worden in België, maar niet meer gebruikt worden door particulieren.



© foto: mmp - Robbe Riebro

Brexit gevolgen voor Belgische (Vlaamse) landbouw

Ons land is extra kwetsbaar voor de brexit door de sterke prestaties van de Belgische exporteurs op de Britse markten en door onze bij uitstek open economie. Door de daling van de Britse pond moeten Britten al meer betalen voor eenzelfde hoeveelheid geïmporteerde goederen. Op 30 maart 2019 zal het Verenigd Koninkrijk niet langer deel uitmaken van de interne markt. Voor België is het VK met 8% de 4^e belangrijkste Europese exportmarkt na Duitsland, Frankrijk en Nederland. 10% van de export van voedingsproducten gaat naar het VK,

en is het 5^e grootste exportproduct van België naar het VK. De totale agrarische export (ook machines, meststoffen enz.) bedraagt € 3,5 miljard. Het grootste belang binnen land- en tuinbouw situeert zich in de zuivel, aardappelen, (diepvries) groenten en vlees. Daarbij vervalt ook de Britse bijdrage aan het EU-beleid wat zorgt voor onzekerheid bij herverdeling van de financiële middelen.

Bron: Persbericht Departement Landbouw & Visserij, studie: www.vlaanderen.be/landbouw/studies.



Opnieuw een wolf in Vlaanderen

Sinds 2 januari heeft Vlaanderen opnieuw een wolf op zijn grondgebied. Wolvin 'Naya' heeft er reeds een lange tocht opzitten. Vanuit Duitsland trok ze via Nederland naar Limburg en de Kempen. Intussen heeft ze zich reeds enige tijd gevestigd in het militair domein van Leopoldsburg-Beringen. Hier voedt de wolf zich vermoedelijk met reeën, everzwijnen, hazen, konijnen, mollen en muizen. Intussen heeft Naya ook schaap op het menu gehad. Het doden van verschillende dieren of *surplus killing*, zonder dat ze allen gegeten worden, is typerend voor het jaaggedrag van heel wat carnivoren. We

kennen het fenomeen bij de vos die een kippenhok binnendringt en er een slachting veroorzaakt zonder de dieren op te eten. Een gelijkaardig gedrag vertoont ook de wolf wanneer hij daar de kans toe krijgt. Vaak zijn mogelijke prooien immers snel opgeschrikt en nemen ze de benen vooraleer de wolf opnieuw kan toeslaan. In geval van schade door de wolf kan u rechtstreeks contact opnemen met het Agentschap voor Natuur en Bos, die dan het nodige doet op vlak van onderzoek en administratieve afhandeling van de schadeloosstelling.

Rivierpark Scheldevallei en "Van steen tot steen langs de Schelde" van start!

Op maandag 29 januari 2018 hebben ministers Joke Schauvliege en Ben Weyts samen met maar liefst 36 Vlaamse, provinciale, regionale, gemeentelijke én private partners de lancering van Rivierpark Scheldevallei gevierd in de Scheepswerven van Baasrode (Dendermonde). Ook Landelijk Vlaanderen plaatste als partner zijn handtekening onder het Charter. Van oudsher hebben landgoederen en private eigenaars immers sterk de dynamiek van dit stroomgebied en platteland mee vorm gegeven en daarom maken zij ook voor de ontwikkeling van de Scheldevallei een essentiële factor uit. Dit blijkt meteen uit een van strategische projecten die voor de toekomst van het Rivierpark Scheldevallei zijn goedgekeurd: 'Van Steen tot Steen langs de Schelde' voor de toeristische ontwikkeling van de Scheldevallei, met als hoofdrolspelers de kastelen van Bornem, Wissekerke (Kruibeke) en



Laarne. Hiervoor trekken Vlaams minister van Toerisme Ben Weyts en Toerisme Vlaanderen 4,388 miljoen euro uit. Tezamen met haar zustervereniging Historische Woonsteden vzw, eigenaar van het kasteel van Laarne, heeft Landelijk Vlaanderen mee leven gegeven aan dit project en saluëert hierbij vooral de grote persoonlijke inbreng van het Domein van Bornem (graaf John de Marnix de

Sainte Aldegonde), zonder dewelke deze dynamiek geen ingang kon vinden. Het strategische project is ondergebracht bij Regionaal Landschap Schelde-Durme. Landelijk Vlaanderen dankt het Regionaal Landschap voor de fijne samenwerking ter voorbereiding van dit waardevol, maar bij tijden ook bijzonder complex project. Informatie op www.scheldesterkmerk.be.



Landelijk Vlaanderen

SAVE THE DATE
DINSDAG 22/5/2018

Algemene Ledenvergadering Landelijk Vlaanderen 2018

Thema - Onroerend Erfgoedbeleid

Hoe een kwaliteitsvol erfgoedbeheer uitbouwen in Vlaanderen?

2018 is het Europees Jaar voor het Cultureel Erfgoed. Voor Landelijk Vlaanderen een goede reden om de Algemene Vergadering hierop te laten aansluiten. Hoe kunnen we een kwaliteitsvol erfgoedbeheer uitbouwen in Vlaanderen? – met bijdragen uit de politieke wereld, de overheid en het middenveld.

Datum: dinsdag 22 mei 2018 in de Abdij van Westmalle – Parochiezaal Westmalle

Programma:

- 12:00..... Lunch - Café Trappisten (betalend)
- 13:30 t/m 15:30..... Rondleiding in de schaduw van de abdij van Westmalle
- 16:00..... Algemene Ledenvergadering
- 18:30..... receptie